

2.TARİHLER

Süleyman Bilgelik Diliyor

(1Kr.3:4-15)

1Bölüm

¹ Davut oğlu Süleyman krallığını sağlamlaştırdı. Çünkü Tanrısı RAB onunlaydı ve onu çok yüceltti.

² Süleyman bütün İsraililer'i -binbaşları, yüzbaşları, yargıçları, İsrail'in boy başları olan önderleri- çağırttı. ³ Sonra bütün toplulukla birlikte Givon'daki tapınma yerine gitti. Çünkü RAB'bin kulu Musa'nın çölde yaptığı Tanrı'yla Buluşma Çadırı oradaydı. ⁴ Ancak Davut Tanrı'nın Antlaşma Sandığı'nı* Kiryat-Yearim'den getirip Yeruşalim'de hazırladığı çadıra koymuştu. ⁵ Hur oğlu Uri oğlu Besalel'in yaptığı tunç* sunağı da Givon'da RAB'bin Konutu'nun önüne yerleştirmişti. Süleyman'la topluluk orada RAB'be danıştılar. ⁶ Süleyman RAB'bin önüne, Buluşma Çadırı'nın önündeki tunç sunağa çıkarak üzerinde bin yakmalık sunu* sundu.

⁷ Tanrı o gece Süleyman'a görünüp, <<Sana ne vermemi istersin?>> diye sordu.

⁸ Süleyman, <<Babam Davut'a büyük iyilikler yaptın>> diye karşılık verdi, <<Beni de onun yerine kral atadın. ⁹ Ya RAB Tanrı, babam Davut'a verdiğin söz yerine gelsin! Beni yeryüzünün tozu kadar çok olan bir halkın kralı yaptın. ¹⁰ Şimdi bu halkı yönetebilmem için bana bilgi ve bilgelik ver. Başka türlü senin bu büyük halkımı kim yönetebilir!>>

¹¹ Tanrı Süleyman'a, <<Demek yüreğinin dileği bu>> dedi, <<Zenginlik, mal mülk, onur ya da senden nefret edenlerin ölümünü istemedin, kendin için uzun ömür de istemedin. Bunların yerine seni başına kral yaptığım halkımı yönetmek için bilgi ve bilgelik istedin.

¹² Sana bilgi ve bilgelik verilecektir. Sana ayrıca öyle bir zenginlik, mal mülk ve onur vereceğim ki, benzeri ne senden önceki krallarda görülmüştür, ne de senden sonrakilerde görülecektir.>>

Süleyman'ın Gücü ve Zenginliği

(1Kr.10:26-29; 2Ta.9:25-28)

¹³ Bundan sonra Süleyman Givon'daki tapınma yerinden, Buluşma Çadırı'ndan ayrılıp Yeruşalim'e gitti. İsrail'i oradan yönetti.

¹⁴ Kral Süleyman savaş arabalarıyla atlarını topladı. Bin dört yüz savaş arabası, on iki bin atı vardı. Bunların bir kısmını savaş arabaları için ayrılan kentlere, bir kısmını da kendi yanına, Yeruşalim'e yerleştirdi. ¹⁵ Krallığı döneminde Yeruşalim'de altın ve gümüş taş değerine düştü. Sedir ağaçları Şefela'daki yabani incir ağaçları kadar bollaşta. ¹⁶ Süleyman'ın atları Mısır ve Keve'den*fa* getirilirdi. Kralın tüccarları atları Keve'den satın alırdı.

¹⁷ Mısır'dan bir savaş arabası altı yüz*fb*, bir at yüz elli şekel*fc* gümüşe getirilirdi. Bunları bütün Hitit* ve Aram krallarına satarlardı. ^{a b c}

^a1:16 <<Keve>>: Büyük bir olasılıkla <<Kilikya>>, yani <<Çukurova bölgesi>>.

^b1:17 <<Altı yüz şekel>>: Yaklaşık 6.9 kg.

^c1:17 <<Yüz elli şekel>>: Yaklaşık 1.7 kg.

Tapınağın Yapım Hazırlıkları

(1Kr.5:1-18)

2Bölüm

¹ Süleyman RAB adına bir tapınak, kendisi için de bir saray yaptırmaya karar verdi. ² Yük taşımak için yetmiş bin, dağlarda taş kesmek için seksen bin, bunlara gözcülük etmek için de üç bin altı yüz kişi görevlendirdi. ³ Sur Kralı Hiram'a da şu haberi gönderdi: <<Babam

Davut'un oturması için saray yapılırken kendisine gönderdiği sedir tomruklarından bana da gönder. ⁴ Tanrım RAB'be adamak üzere, O'nun adına bir tapınak yapıyorum. Bu tapınakta hoş kokulu buhur yakıp adak ekmeklerini* sürekli olarak masaya dizeceğiz. Sabah akşam, her Şabat Günü*, her Yeni Ay ve Tanrımız RAB'bin belirlediği bayramlarda orada yakmalık sunular* sunacağız. İsrail'e bunları sürekli yapması buyruldu.

⁵ <<Yapacağım tapınak büyük olacak. Çünkü Tanrımız bütün tanrılardan büyüktür. ⁶ Ama O'na bir tapınak yapmaya kimin gücü yeter? Çünkü O göklere, göklerin göklerine bile sığmaz. Ben kimim ki O'na bir tapınak yapayım! Ancak önünde buhur yakılabilecek bir yer yapabilirim.

⁷ <<Bana bir adam gönder; Yahuda ve Yeruslüm'de babam Davut'un yetiştirdiği ustalarımla çalışsın. Altın, gümüş, tunç* ve demiri işlemede; mor, kırmızı, lacivert kumaş dokumada, oymacılıkta usta olsun.

⁸ <<Bana Lübnan'dan sedir, çam, algum*^{fç}* tomrukları da gönder. Adamlarının oradaki ağaçları kesmekte usta olduklarını biliyorum. Benim adamlarım da seninkilerle birlikte çalışsın. ⁹ Öyle ki, bana çok sayıda tomruk sağlayabilsinler. Çünkü yapacağım tapınak büyük ve görkemli olacak. ¹⁰ Ağaç kesen adamlarına yirmi bin kor bulgur*^{fd}*, yirmi bin kor arpa*^{fe}*, yirmi bin bat*^{ff}* şarap, yirmi bin bat zeytinyağı vereceğim.>> ^{cç}2:8 <<Algum>>: Ne çeşit ağaç olduğu bilinmiyor. Bir tür ardıç ağacı olduğu sanılıyor.

^{dd}2:10 <<Yirmi bin kor bulgur>>: Yaklaşık 3 500 ton. ^{ee}2:10 <<Yirmi bin kor arpa>>: Yaklaşık 2 900 ton.

^{ff}2:10 <<Yirmi bin bat>>: Yaklaşık 440 000 lt.

¹¹ Sur Kralı Hiram Süleyman'a mektupla şu yanıtı gönderdi: <<RAB halkını sevdiği için, seni onların kralı yaptı.>>

¹² Hiram mektubunu şöyle sürdürdü:

<<Yeri göğü yaratan İsrail'in Tanrısı RAB'be övgüler olsun! Kral Davut'a bilge bir oğul verdi; RAB için bir tapınak, kendisi için de bir saray yapacak akıllı ve anlayışlı bir oğul.

¹³ <<Sana Hiram-Avi adında usta ve akıllı birini gönderiyorum. ¹⁴ Annesi Danlı, babası Surlu'dur. Altın, gümüş, tunç, demir, taş ve tahta işlemekte; ince keten, mor, lacivert ve kırmızı kumaş dokumakta ustadır. Her türlü oymacılıkta usta olduğu gibi her tasarımı uygulayabilecek yetenektedir. Ustalarımla ve babanın, efendim Davut'un yetiştirdiği ustalarla çalışacak.

¹⁵ <<Efendim, sözünü ettiğin buğday, arpa, zeytinyağı ve şarabı kullarına gönder. ¹⁶ Biz de sana gereken bütün tomrukları Lübnan'da keser, deniz yoluyla, sallarla Yafa'ya kadar yüzdürürüz. Sonra sen tomrukları alıp Yeruslüm'e götürürsün.>>

¹⁷ Babası Davut'un yaptığı sayımdan sonra, Süleyman da İsrail'de yaşayan bütün yabancılar arasında bir sayım yaptı. Yabancıların sayısı 153 600 kişi olarak belirlendi.

¹⁸ Bunlardan 70 000'ine yük taşıma, 80 000'ine dağlarda taş kesme, 3 600'üne de işçileri çalıştırma görevi verildi.

Tapınağın Yapılışı

(1Kr.6:1-29; 7:21)

3Bölüm

¹ Süleyman bundan sonra RAB'bin Yeruslüm'de babası Davut'a görüldüğü Moriya Dağı'nda RAB'bin Tapınağı'nı yaptırmaya başladı. Yevuslu Ornan'ın olan bu harman yerini Davut sağlamıştı. ² Süleyman krallığının dördüncü yılının ikinci ayının* ikinci gününde yapıyı başlattı. ³ Tanrı'nın Tapınağı için attığı temel, eski ölçülere göre altmış arşın*^{fg}* uzunluğunda, yirmi arşın*^{fh}* genişliğindeydi. ⁴ Tapınağın ön cephesini boydan boya kaplayan eyvanının genişliği yirmi arşın*^{fh}*, yüksekliği yüz yirmi arşındı*^{fi}*. Süleyman iç duvarları saf altınla kaplattı. ⁵ Ana bölümün duvarlarını da önce çam tahtasıyla, sonra saf altınla kaplattı; hurma ağacı ve zincir motifleriyle

süsletti. ⁶ Tapınağı değerli taşlarla bezetti. Kullanılan altın Parvayim'den getirilmişti. ⁷ Kirişleri, kapı eşiklerini, duvarlarla kapıları altınla kaplattı. Duvarlara Keruvlar* oydu. ^{9g}3:3 <<Altmış arşın>>: Yaklaşık 27 m. ^h3:3,4 <<Yirmi arşın>>: Yaklaşık 9 m. ¹¹3:4 <<Yüz yirmi arşın>>: Yaklaşık 54 m.

⁸ En Kutsal Yer'i* yaptı: Uzunluğu tapınağın genişliğine eşitti; uzunluğu da genişliği de yirmişer arşındı*fi*. En Kutsal Yer'in iç duvarlarını altı yüz talant*fi* saf altınla kaplattı. ⁹ Altın çivilerin ağırlığı elli şekeldi*fk*. Süleyman yukarı odaları da altınla kaplattı. ⁱ3:8 <<Yirmi arşın>>: Yaklaşık 9 m. ^j3:8 <<Altı yüz talant>>: Yaklaşık 20.7 ton. ^k3:9 <<Elli şekel>>: Yaklaşık 575 gr.

¹⁰ En Kutsal Yer'de iki Keruv heykeli yaptırarak altınla kaplattı. ¹¹ Keruvlar'ın kanatlarının uzunluğu yirmi arşındı*fi*. Keruvlar'dan birinin kanadı beş arşındı*fm* ve tapınağın duvarına erişiyordu. Öbür kanat da beş arşındı*fm* ve öteki Keruv'un kanadına değiyordu. ¹² Aynı şekilde öteki Keruv'un da kanadı beş arşındı*fm* ve tapınağın duvarına erişiyordu. Öbür kanat da beş arşındı*fm* ve birinci Keruv'un kanadına değiyordu. ¹³ Ayakta duran ve açılmış kanatlarının uzunluğu yirmi arşın*fi* olan Keruvlar'ın yüzü ana bölüme bakıyordu. ¹¹3:11,13 <<Yirmi arşın>>: Yaklaşık 9 m. ^m3:11,12 <<Beş arşın>>: Yaklaşık 2.3 m.

¹⁴ En Kutsal Yer'in perdesi lacivert, mor, kırmızı kumaştan ve ince ketenden yapılmıştı. Üzerinde Keruv işlemleri vardı.

¹⁵ Süleyman otuz beşer arşın*fn* yüksekliğinde iki sütun yaptırıp tapınağın önüne diktirdi. Sütun başlıkları beşer arşın*fo* yüksekliğindeydi. ¹⁶ Gerdanlığa benzer*fö* zincirler yaptırarak sütunların üzerine koydurdu. Yüz nar motifi yaptırıp zincirlere taktı. ¹⁷ Sütunları tapınağın önüne diktirip sağdakine Yakın*fp*, soldakine Boaz*fr* adını verdi. ⁿ3:15 <<Otuz beş arşın>>: Yaklaşık 15.8 m. ^o3:15 <<Beş arşın>>: Yaklaşık 2.3 m. ^ö3:16 <<Gerdanlığa benzer>> ya da <<İç odada>>. ^p3:17 <<Yakin>>: <<Pekiştirir>> anlamına gelir. ^x3:17 <<Boaz>>: <<Güç O'ndadır (Tanrı'dadır)>> anlamına gelebilir.

Tapınağın Eşyaları

(1Kr.7:23-51)

4Bölüm

¹ Süleyman tunçtan* bir sunak yaptırdı. Sunağın eniyle uzunluğu yirmişer arşın*fs*, yüksekliği on arşındı*fs*. ² Dökme tunçtan on arşın*fs* çapında, beş arşın*ft* derinliğinde, çevresi otuz arşın*fu* yuvarlak bir havuz yaptırdı. ³ Havuzun dışı boğa kabartmalarıyla kuşatılmıştı. Her arşında*fü* onar tane olan bu kabartmalar iki sıra halindeydi ve gövdeyle birlikte dökülmüştü. ⁴ Havuz üçü kuzeye, üçü batıya, üçü güneye, üçü de doğuya bakan on iki boğa heykeli üzerine oturtulmuştu. Boğaların sağrıları içe dönüktü. ⁵ Havuzun çeperi dört parmak kalınlığındaydı; kenarları kâse kenarlarını, nilüferleri andırıyordu. Üç bin bat*fv* su alıyordu. ^s4:1 <<Yirmi arşın>>: Yaklaşık 9 m. ^s4:1,2 <<On arşın>>: Yaklaşık 4.5 m. ^t4:2 <<Beş arşın>>: Yaklaşık 2.3 m. ^u4:2 <<Otuz arşın>>: Yaklaşık 13.5 m. ^ü4:3 <<Bir arşın>>: Yaklaşık 45 cm. ^v4:5 <<Üç bin bat>>: Yaklaşık 66 000 lt.

⁶ Süleyman yıkama işleri için on kazan yaptırdı. Beşini sunağın güneyine, beşini kuzeyine yerleştirdi. Yakmalık sunuların* parçaları bunlarda yıkanırdu. Havuz ise kâhinlerin* yıkanması içindi.

⁷ Süleyman tanıma uygun biçimde yaptırdığı on altın kandilliği tapınağın içine, beşi sağda, beşi solda olmak üzere yerleştirdi. ⁸ Yaptırdığı on masanın beşini de tapınağın sağına, beşini soluna yerleştirdi. Ayrıca yüz altın çanak yaptırdı.

⁹ Kâhinlerin avlusunu, büyük avluyla kapılarını yaptırdı. Kapıları tunçla kaplattı.

¹⁰ Havuzu ise tapınağın güneydoğu köşesine yerleştirdi.

¹¹ Hiram kovalar, kürekler, çanaklar yaptı. Böylece Kral Süleyman için üstlenmiş olduğu

---

Tanrı'nın Tapınağı'yla ilgili işleri tamamlamış oldu:

¹² İki sütun ve iki yuvarlak sütun başlığı, bu başlıkları süsleyen iki örgülü ağ,

¹³ Sütunların yuvarlak başlıklarını süsleyen iki örgülü ağın üzerini ikişer sıra halinde süsleyen dört yüz nar motifi,

¹⁴ On kazan ve ayaklıkları,

¹⁵ Havuz ve havuzu taşıyan on iki boğa heykeli,

¹⁶ Kovalar, kürekler, büyük çatallar.

Huram-Avi'nin Kral Süleyman için RAB'bin Tapınağı'na yaptığı bütün eşyalar parlak tuncandı.

¹⁷ Kral bunları Şeria Ovası'nda, Sukkot ile Seredata arasındaki killi topraklarda döktürmüştü. ¹⁸ Süleyman'ın yaptırdığı eşyalar o kadar çoktu ki, kullanılan tuncun hesabı tutulmadı.

¹⁹ Süleyman'ın Tanrı'nın Tapınağı için yaptırdığı altın eşyalar şunlardı:

Altın sunak ve ekmeklerin Tanrı'nın huzuruna konduğu masalar,

²⁰ İç odanın önüne yerleştirilen ve kurala uygun olarak yakılan saf altından kandilliklerle kandilleri,

²¹ Çiçek süslemeleri, kandiller, maşalar. -Bunlar saf altındandı.-

²² Saf altın fitil maşaları, çanaklar, tabaklar, buhurdanlar ve tapınağın altın kapıları. En Kutsal Yer'in* ve ana bölümün kapıları da altındandı.

5Bölüm

¹ RAB'bin Tapınağı'nın yapımı tamamlanınca Süleyman, babası Davut'un adadığı altın, gümüş ve öbür eşyaları getirip Tanrı'nın Tapınağı'nın hazine odalarına yerleştirdi.

Antlaşma Sandığı'nın Tapınağa Getirilmesi

(1Kr.8:1-11)

² Süleyman RAB'bin Antlaşma Sandığı'nı* Davut Kenti olan Siyon'dan getirmek üzere İsrail halkının ileri gelenleriyle bütün oymak ve boy başlarını Yeruşalim'e çağırdı. ³ Hepsi yedinci aydaki* bayramda kralın önünde toplandı. ⁴ İsrail'in bütün ileri gelenleri toplanınca, Levililer Antlaşma Sandığı'nı yerden kaldırdılar. ⁵ Sandığı, Buluşma Çadırı'nı ve çadırdaki bütün kutsal eşyaları Levili kâhinler tapınağa taşıdılar. ⁶ Kral Süleyman ve bütün İsrail topluluğu Antlaşma Sandığı'nın önünde sayısız davar ve sığır kurban etti.

⁷ Kâhinler RAB'bin Antlaşma Sandığı'nı tapınağın iç odasına, En Kutsal Yer'e* taşıyıp Keruvlar'ın* kanatlarının altına yerleştirdiler. ⁸ Keruvlar'ın kanatları sandığın konduğu yerin üstüne kadar uzanıyor ve sandığı da, sırtıklarını da örtüyordu. ⁹ Sırtıklar öyle uzundu ki, uçları iç odanın önünden görünüyordu. Ancak dışarıdan görünmüyordu. Bunlar hâlâ oradadır.

¹⁰ Sandığın içinde Musa'nın Horev Dağı'nda koyduğu iki levhadan başka bir şey yoktu. Bunlar Mısır'dan çıkışlarında RAB'bin İsraililer'le yaptığı antlaşmanın levhalarıydı.

¹¹ Kâhinler Kutsal Yer'den* çıktılar. Orada bulunan kâhinlerin hepsi, bölüklerinin sırasını beklemeden, kendilerini kutsamışlardı. ¹² Bütün Levili ezgiciler -Asaf, Heman, Yedutun, oğullarıyla kardeşleri- zillerle, çenk ve lirlerle, ince keten kuşanmış olarak sunağın doğusunda yerlerini almışlardı. Borazan çalan yüz yirmi kâhin onlara eşlik ediyordu. ¹³ Borazan çalanlarla ezgiciler tek ses halinde RAB'be şükredip övgüler sunmaya başladılar. Borazan, zil ve çalgıların eşliğinde seslerini yükselterek RAB'bi şöyle övdüler:

<<RAB iyidir;

Sevgisi sonsuza dek kalıcıdır.>>

O anda RAB'bin Tapınağı'nı bir bulut doldurdu. ¹⁴ Bu bulut yüzünden kâhinler görevlerini sürdüremediler. Çünkü RAB Tanrı'nın görkemi tapınağı doldurmuştu.

Süleyman'ın Halka Verdiği Söylev

(1Kr.8:12-21)

6Bölüm

¹ O zaman Süleyman şöyle dedi:

<<Ya RAB, karanlık bulutlarda otururum demiştin. ² Senin için görkemli bir tapınak, sonsuza dek yaşayacağın bir konut yaptım.>>

³ Kral ayakta duran bütün İsrail topluluğuna dönerek onları kutsadıktan sonra ⁴ şöyle dedi: <<Babam Davut'a verdiği sözü tutan İsrail'in Tanrısı RAB'be övgüler olsun! RAB demişti ki, ⁵ <Halkımı Mısır'dan çıkardığım günden bu yana, içinde bulunacağım*fy* bir tapınak yaptırmak için İsrail oymaklarına ait kentlerden hiçbirini seçmedim.

İçlerinden halkım İsrail'i yönetecek birini de seçmedim. ⁶ Ancak adımın içinde bulunacağı yer olarak Yeruşalim'i, halkım İsrail'i yönetmesi için Davut'u seçtim.> ^{yy6:5} <<İçinde bulunacağım>>: İbranice <<Adım orada bulunacak>>. Benzer ifadeler 6:6,20'de de geçer.

⁷ <<Babam Davut İsrail'in Tanrısı RAB'bin adına bir tapınak yapmayı yürekten istiyordu.

⁸ Ama RAB, babam Davut'a, <Adıma bir tapınak yapmayı yürekten istemen iyi bir şey> dedi, ⁹ <Ne var ki, adıma yapılacak bu tapınağı sen değil, öz oğlun yapacak.>

¹⁰ <<RAB verdiği sözü yerine getirdi. RAB'bin sözü uyarınca, babam Davut'tan sonra İsrail tahtına ben geçtim ve İsrail'in Tanrısı RAB'bin adına tapınağı ben yaptırdım. ¹¹ Ayrıca RAB'bin İsrail halkıyla yaptığı antlaşmanın içinde korunduğu sandığı oraya yerleştirdim.>>

Süleyman'ın Duası

(1Kr.8:22-53; Mez.132:8-10)

¹² Süleyman RAB'bin sunağının önünde, İsrail topluluğunun karşısında durup ellerini göklere açtı. ¹³ Beş arşın* fz* uzunluğunda, beş arşın* fz* eninde, üç arşın* fa* yüksekliğinde tunç* bir kürsü yaptırıp avlunun ortasına kurdu. Bu kürsünün üstünde durdu, İsrail topluluğunun önünde diz çöküp ellerini göklere açtı. ¹⁴ <<Ya RAB, İsrail'in Tanrısı, yerde ve gökte sana benzer başka tanrı yoktur>> dedi, <<Bütün yürekleriyle yolunu izleyen kullarınla yaptığın antlaşmaya bağlı kalırsın.

¹⁵ Ağzınla kulun babam Davut'a verdiğin sözü bugün ellerinle yerine getirdin. ^{zz6:13} <<Beş arşın>>: Yaklaşık 2.3 m. ^{aa6:13} <<Üç arşın>>: Yaklaşık 1.4 m.

¹⁶ <<Şimdi, ya RAB, İsrail'in Tanrısı, kulun babam Davut'a verdiğin öbür sözü de tutmanı istiyorum. Ona, <Senin soyundan İsrail tahtına oturacakların ardı arkası kesilmeyecektir; yeter ki, çocukların yaşam uyarınca önümde senin gibi dikkatle yürüsünler> demiştin. ¹⁷ Ya RAB, İsrail'in Tanrısı, şimdi kulun Davut'a verdiğin sözü yerine getirmeni istiyorum.

¹⁸ <<Tanrı gerçekten yeryüzünde, insanlar arasında yaşar mı? Sen göklere, göklerin göklerine bile sığmazsın. Benim yaptığım bu tapınak ne ki! ¹⁹ Ya RAB Tanrım, kulunun ettiği duayı, yalvarışı işit; duasına ve yakarışına kulak ver. ²⁰ Gözlerin gece gündüz, <Adımı oraya yerleştireceğim!> dediğin bu tapınağın üzerinde olsun. Kulunun buraya yönelerek ettiği duayı işit. ²¹ Buraya yönelerek dua eden kulunun ve halkın İsrail'in yakarışını işit. Göklerden, oturduğun yerden kulak ver; duyunca bağışla.

²² <<Biri komşusuna karşı günah işleyip ant içmek zorunda kaldığında, gelip bu tapınakta, senin sunağının önünde ant içerse, ²³ göklerden kulak ver ve gereğini yap. Suçluya karşılığını vererek, suçsuzu haklı çıkararak kullarını yargıla.

²⁴ <<Sana karşı günah işlediği için düşmanlarına yenik düşen halkın İsrail yine sana döner, adını anar, bu tapınakta dua edip yakararak önüne çıkarsa, ²⁵ göklerden kulak ver, halkın İsrail'in günahını bağışla. Onları kendilerine ve atalarına verdiğin ülkeye yine kavuştur.

²⁶ <<Halkın sana karşı günah işlediği için gökler kapanıp yağmur yağmazsa, sıkıntıya düşen halkın buraya yönelip dua eder, adını anar ve günahlarından dönerse, ²⁷ göklerden kulak ver; kullarının, halkın İsrail'in günahlarını bağışla. Onlara doğru yolda yürümeyi öğret, halkına mülk olarak verdiğin ülkene yağmurlarını gönder.

²⁸ <<Ülkeyi kıtlık, salgın hastalık, samyeli, küf, tırtıl ya da çekirgeler kavurduğunda, düşmanlar kentlerden birinde halkını kuşattığında, herhangi bir felaket ya da hastalık ortalığı sardığında, ²⁹ halkından bir kişi ya da bütün halkın İsrail başına gelen felaketi, acıyı kavrar, dua edip yakararak ellerini bu tapınağa doğru açarsa, ³⁰ göklerden, oturduğun yerden kulak ver ve bağışla. İnsanların yüreklerini yalnızca sen bilirsin. Onlara yaptıklarına göre davran ki, ³¹ atalarımıza verdiğin bu ülkede yaşadıkları sürece senden korksunlar ve senin yolunda yürüsünler.

³² <<Halkın İsrail'den olmayan, ama senin yüce adını, gücünü, kudretini duyup uzak ülkelerden gelen yabancılar bu tapınağa gelip dua ederlerse, ³³ göklerden, oturduğun yerden kulak ver, yalvarışlarını yanıtla. Öyle ki, dünyanın bütün ulusları, halkın İsrail gibi, adını bilsin, senden korksun ve yaptırdığım bu tapınağın sana ait olduğunu*fb* öğrensin. ^b6:33 <<Sana ait olduğunu>>. İbranice <<Senin adınla çağrıldığını.>>

³⁴ <<Halkın, düşmanlarına karşı gösterdiğin yoldan savaşa giderken sana, seçtiğin bu kente ve adına yaptırdığım bu tapınağa yönelip dua ederse, ³⁵ dualarına, yakarışlarına göklerden kulak ver ve onları kurtar.

³⁶ <<Sana karşı günah işlediklerinde -günah işlemeyen tek kişi yoktur- öfkelenip onları yakın ya da uzak bir ülkeye tutsak olarak götürecektir düşmanlarının eline teslim edersen, ³⁷ onlar da tutsak oldukları ülkede pişmanlık duyup günahlarından döner, <Günah işledik, yoldan sapıp kötülük yaptık> diyerek sana yakarırlarsa, ³⁸ tutsak oldukları ülkede candan ve yürekten sana dönerlerse, atalarına verdiğin ülkelere, seçtiğin kente ve adına yaptırdığım tapınağa yönelip dua ederlerse, ³⁹ göklerden, oturduğun yerden dualarına, yakarışlarına kulak ver, onları kurtar. Sana karşı günah işlemiş olan halkını bağışla.

⁴⁰ <<Şimdi, ey Tanrım, bizi gör ve burada edilen duaya kulak ver.

⁴¹ <<Çık, ya RAB Tanrı, yaşayacağın yere,
Gücünü simgeleyen Sandık'la birlikte.
Ya RAB Tanrı, kâhinlerin kurtuluşu kuşansın,
Sadık kulların iyilikleriyle sevin sinler.

⁴² Ya RAB Tanrı, meshettiğin* krala yüz çevirme.

Kulun Davut'a yaptığın iyilikleri anımsa*fc*.>> ^c6:42 <<Kulun Davut'a yaptığın iyilikleri anımsa>> ya da <<Kulun Davut'un yaptığı iyilikleri anımsa>>.

Tapınağın Adanması

(1Kr.8:62-66)

7Bölüm

¹ Süleyman duasını bitirince, gökten ateş yağdı; yakmalık sunularla* kurbanları yiyip bitirdi. RAB'bin görkemi tapınağı doldurdu. ² RAB'bin Tapınağı O'nun görkemiyle dolunca kâhinler tapınağa giremediler. ³ Gökten yağın ateşi ve tapınağın üzerindeki RAB'bin görkemini gören İsraililer avluda yüzüstü yere kapandılar; RAB'be tapınarak O'nu övdüler:
<<RAB iyidir;

Sevgisi sonsuza dek kalıcıdır.>>

⁴ Kral ve bütün halk RAB'bin önünde kurban kestiler. ⁵ Kral Süleyman yirmi iki bin sığır, yüz yirmi bin davar kurban etti. Böylece kral ve halk Tanrı'nın Tapınağı'nı adanmış oldular. ⁶ Kâhinler yerlerini almışlardı. Kral Davut'un RAB'bi övmek için yaptırdığı ve <<RAB'bin sevgisi sonsuza dek kalıcıdır>> diyerek överken kullandığı çalgıları alan Levililer de yerlerini almıştı. Levililer'in karşısında duran kâhinler borazanlarını çalıyorlardı. Bu sırada bütün İsraililer ayakta duruyordu. ⁷ Süleyman RAB'bin Tapınağı'nın önündeki avlunun orta kısmını kutsadı. Yakmalık sunularla esenlik sunularının* yağlı parçalarını orada sundu. Çünkü yaptırdığı tunç* sunak yakmalık sunuları, tahıl sunularını* ve yağlı parçaları almadı.

⁸ Süleyman, Levo-Hamat'tan Mısır Vadisi'ne kadar her yerden gelen İsraililer'in

---

oluşturduğu çok büyük bir toplulukla birlikte bayramı yedi gün kutladı. ⁹ Sekizinci gün kutsal bir toplantı yaptılar. Sunağı adamaya yedi gün, bayramı kutlamaya da yedi gün ayırdılar.

¹⁰ Kral yedinci ayın* yirmi üçüncü günü halkı evlerine gönderdi. RAB'bin, Davut, Süleyman ve halkı İsrail için yapmış olduğu iyilikten dolayı hepsi mutluydu, sevinçle coşuyordu.

Rab Süleyman'a Yine Görünüyor

(1Kr.9:1-9)

¹¹ Süleyman RAB'bin Tapınağı'nı, sarayı ve RAB'bin Tapınağı'yla kendi sarayında yapmayı istediği bütün işleri başarıyla bitirince, ¹² RAB geceleyin ona görünerek şöyle dedi: <<Duayı duydum. Burayı kendime kurban sunulan tapınak olarak seçtim.

¹³ <<Yağmur yağmasın diye göğü kapadığımda, toprağın ürününü yiyip bitirmesi için çekirgelere buyruk verdiğimde ya da halkımın arasına salgın hastalık gönderdiğimde, ¹⁴ adımla çağrılan halkım alçakgönüllülüğü takınır, bana yönelip dua eder, kötü yollarından dönerse, gökten onları duyacağım, günahlarını bağışlayıp ülkelerini sağlığa kavuşturacağım. ¹⁵ Gözlerim burada edilen duaya açık, kulaklarım işitici olacak. ¹⁶ Adım sürekli orada bulunsun diye bu tapınağı seçip kutsal kıldım. Gözlerim onun üstünde, yüreğim her zaman orada olacaktır. ¹⁷ Sana gelince, baban Davut'un yaptığı gibi yollarımı izler, buyurduğum her şeyi yapar, kurallarına ve ilkelerime uyarsan, ¹⁸ baban Davut'la, <İsrail tahtından senin soyunun ardı arkası kesilmeyecektir> diye yaptığım antlaşmaya bağlı kalıp krallığını pekiştireceğim.

¹⁹ <<Ama siz yollarımdan sapar, kurallarımı, buyruklarımı bırakır, gidip başka ilahlara kulluk eder, taparsanız, ²⁰ size verdiğim ülkeden sizi söküp atacağım, adıma kutsal kıldığım bu tapınağı terk edeceğim; burayı bütün ulusların aşağılayıp alay ettiği bir yer durumuna getireceğim. ²¹ Bu gösterişli tapınağın önünden geçenler hayretle, <RAB bu ülkeyi ve tapınağı neden bu duruma getirdi?> diye soracaklar. ²² Ve diyecekler ki, <İsrail halkı, atalarını Mısır'dan çıkaran Tanrıları RAB'bi terk etti; başka ilahların ardından gitti, onlara tapıp kulluk etti. RAB bu yüzden bu kötülükleri başlarına getirdi.> >>

Süleyman'ın Öbür Etkinlikleri

(1Kr.9:10-28)

8Bölüm

¹ Süleyman RAB'bin Tapınağı'yla kendi sarayını yirmi yılda bitirdi. ² Sonra Hiram'ın kendisine verdiği kentleri onarıp İsraililer'in buralara yerleşmesini sağladı. ³ Ardından Hamat-Sova üzerine yürüyerek orayı ele geçirdi. ⁴ Çölde Tadmor Kenti'ni onardı. Hama yöresinde yaptırdığı bütün ambarlı kentlerin yapımını bitirdi. ⁵ Yukarı ve Aşağı Beythoron'u yeniden kurup çevrelerini surlarla, sürgülü kapılarla sağlamlaştırdı. ⁶ Baalat'ı ve yönetimindeki bütün ambarlı kentleri, savaş arabalarıyla atların bulunduğu kentleri de onarıp güçlendirdi. Böylece Yeruşalim'de, Lübnan'da, yönetimi altındaki bütün topraklarda her istediğini yaptırmış oldu.

⁷ İsrail halkından olmayan Hititler*, Amorlular, Perizliler, Hivliler ve Yevuslular'dan artakalanlara gelince, ⁸ Süleyman İsrail halkının yok etmediği bu insanların soyundan gelip ülkede kalanları angaryaya koştı. Bu durum bugün de sürüyor. ⁹ Ancak İsrail halkından hiç kimseye kölelik yaptırmadı. Onlar savaşçı, birlik komutanı, savaş arabalarıyla atlıların komutanı olarak görev yaptılar. ¹⁰ Kral Süleyman adına halkı denetleyen iki yüz elli görevli de İsrail halkındandı.

¹¹ Süleyman, <<Karım İsrail Kralı Davut'un sarayında kalmamalı. Çünkü RAB'bin Antlaşma Sandığı'nın* girdiği yerler kutsaldır>> diyerek firavunun kızını Davut Kenti'nden kendisi için yaptırdığı saraya getirtti.

¹² Tapınağın eyvanının önünde, yaptırdığı sunakta RAB'be yakmalık sunular* sundu.

¹³ Şabat Günü*, Yeni Ay, yılın üç bayramı -Mayasız Ekmek, Haftalar ve Çardak bayramları*-

için Musa'nın buyurduğu sunuları günü gününe sundu. ¹⁴ Babası Davut'un koyduğu kural uyarınca, kâhin bölüklerine ayrı ayrı görevler verdi. Levililer'i Tanrı'yı övme ve her günün gerektirdiği işlerde kâhinlere yardım etme görevine atadı. Kapı nöbetçilerini de bölüklerine göre değişik kapılarda görevlendirdi. Çünkü Tanrı adamı Davut böyle buyurmuştu. ¹⁵ Bunlar, hazine odalarına ilişkin konular dahil, hiçbir konuda kralın kâhinlerle Levililer'e verdiği buyruklardan ayrılmadılar.

¹⁶ RAB'bin Tapınağı'nın temelini atıldığı günden bitimine dek Süleyman'ın yapmak istediği her iş yerine getirildi. Böylece RAB'bin Tapınağı'nın yapımı tamamlanmış oldu. ¹⁷ Bundan sonra Süleyman Esyon-Gever'e, Edom kıyısındaki Eylat'a gitti. ¹⁸ Hiram ona denizi bilen gemiciler ve kendi görevlileri aracılığıyla gemiler gönderdi. Kral Süleyman'ın adamlarıyla birlikte Ofir'e giden bu gemiciler, dört yüz elli talant*^ç* altın getirdiler. ^{çç}8:18 <<Dört yüz elli talant>>: Yaklaşık 15.5 ton.

Saba Kraliçesi Süleyman'ı Ziyaret Ediyor
(1Kr.10:1-13)

9Bölüm

¹ Saba Kraliçesi, Süleyman'ın ününü duyunca, onu çetin sorularla sınamak için Yeruşalim'e geldi. Çeşitli baharat, çok miktarda altın ve değerli taşlarla yüklü büyük bir kervan eşliğinde gelen kraliçe, aklından geçen her şeyi Süleyman'la konuştu. ² Süleyman onun bütün sorularına karşılık verdi. Kralın ona yanıt bulmakta güçlük çektiği hiçbir konu olmadı. ³ ⁴ Süleyman'ın bilgeliğini, yaptırdığı sarayı, sofrasının zenginliğini, görevlilerinin oturup kalkışını, hizmetkârlarının ve sakilerinin özel giysileriyle yaptığı hizmeti, RAB'bin Tapınağı'nda sunduğu yakmalık sunuları* gören Saba Kraliçesi hayranlık içinde kaldı.

⁵ Krala, <<Ülkemdeyken, yaptıklarınla ve bilgeliğinle ilgili duyduklarım doğruymuş>> dedi, ⁶ <<Ama gelip kendi gözlerimle görünceye dek anlatılanlara inanmamıştım. Büyük bilgeliğinin yarısı bile bana anlatılmadı. Duyduklarımdan daha üstünsün. ⁷ Ne mutlu adamlarına! Ne mutlu sana hizmet eden görevlilere! Çünkü sürekli bilgeliğine tanık oluyorlar. ⁸ Senden hoşnut kalan, adına egemenlik sürmen için seni tahta oturtan Tanrın RAB'be övgüler olsun! Tanrın İsrail'i sevdiği, sonsuza dek korumak istediği için, adaleti ve doğruluğu sağlaman için seni İsrail'e kral yaptı.>>

⁹ Saba Kraliçesi krala 120 talant*^{fd}* altın, çok büyük miktarda baharat ve değerli taşlar armağan etti. Krala armağan ettiği baharatın benzeri yoktu. ^{dd}9:9 <<120 talant>>: Yaklaşık 4.1 ton.

¹⁰ Bu arada Hiram'ın adamlarıyla Süleyman'ın adamları Ofir'den altın, algum*^{fe}* kerestesiyle değerli taşlar getirdiler. ¹¹ Kral, RAB'bin Tapınağı'yla sarayın basamaklarını, çalgıcıların lirleriyle çenkerini bu algum*^{fe}* kerestesinden yaptırdı. Yahuda bölgesinde daha önce böylesi görülmemişti. ^{ee}9:10,11 <<Algum>>: Ne çeşit ağaç olduğu bilinmiyor. Bir tür ardıç ağacı olduğu sanılıyor.

¹² Kral Süleyman Saba Kraliçesi'nin her isteğini, her dileğini yerine getirdi. Kraliçenin kendisine getirdiklerinden daha fazlasını ona verdi. Bundan sonra kraliçe adamlarıyla birlikte oradan ayrılıp kendi ülkesine döndü.

Kral Süleyman'ın Zenginliği
(1Kr.10:14-29; 2Ta.1:14-17)

¹³ Süleyman'a bir yılda gelen altının miktarı 666 talantı*^{ff}* buluyordu. ¹⁴ Tüccarların ve alım satımla uğraşanların getirdiği altın bunun dışındaydı. Arabistan'ın bütün krallarıyla İsrail valileri de Süleyman'a altın, gümüş getiriyorlardı. ^{ff}9:13 <<666 talant>>: Yaklaşık 23 ton.

¹⁵ Kral Süleyman dövme altından her biri altı yüz şekel*^{fg}* ağırlığında iki yüz büyük kalkan yaptırdı. ¹⁶ Ayrıca her biri üç yüz şekel*^{fh}* ağırlığında dövme altından üç yüz

küçük kalkan yaptırdı. Kral bu kalkanları Lübnan Ormanı adındaki saraya koydu.

⁹⁹9:15 <<Altı yüz şekel>>: Yaklaşık 6.9 kg. ^h9:16 <<Üç yüz şekel>>: Yaklaşık 3.5 kg.

¹⁷ Kral fildişinden büyük bir taht yaptırıp saf altınla kaplattı. ¹⁸ Tahtın altı basamağı, bir de altın ayak taburesi vardı. Bunlar tahta bağlıydı. Oturulan yerin iki yanında kollar, her kolun yanında birer aslan heykeli bulunuyordu. ¹⁹ Altı basamağın iki yanında on iki aslan heykeli vardı. Hiçbir krallıkta böylesi yapılmamıştı. ²⁰ Kral Süleyman'ın kadehleriyle Lübnan Ormanı adındaki sarayın bütün eşyaları saf altından yapılmış, hiç gümüş kullanılmamıştı. Çünkü Süleyman'ın döneminde gümüşün değeri yoktu. ²¹ Kralın gemileri Hiram'ın adamlarının yönetiminde Tarşış'e*fi* giderdi. Bu gemiler üç yılda bir altın, gümüş, fildişi ve türlü maymunlarla*fi* yüklü olarak dönerlerdi. ¹⁺¹9:21 <<Tarşış'e>> ya da <<Uzun yola>>. ¹⁺¹9:21 <<Türlü maymunlarla>> ya da <<Maymunlar ve tavuskuşlarıyla>>.

²² Kral Süleyman dünyanın bütün krallarından daha zengin, daha bilgeydi. ²³ Tanrı'nın Süleyman'a verdiği bilgeliği dinlemek için dünyanın bütün kralları onu görmek isterlerdi.

²⁴ Onu görmeye gelenler her yıl armağan olarak altın ve gümüş eşya, giysi, silah, baharat, at, katır getirirlerdi.

²⁵ Süleyman'ın atlarla savaş arabaları için dört bin ahır, on iki bin atlısı vardı. Bunların bir kısmını savaş arabaları için ayrılan kentlere, bir kısmını da kendi yanına, Yeruslaim'e yerleştirdi. ²⁶ Fırat Irmağı'ndan Filist bölgesine, oradan da Mısır sınırına dek uzanan bölgedeki bütün krallara egemendi. ²⁷ Onun krallığı döneminde Yeruslaim'de gümüş taş değerine düştü. Sedir ağaçları Şefela'daki yabanıl incir ağaçları kadar bollaşdı. ²⁸ Süleyman'ın atları Mısır'dan ve bütün öbür ülkelerden getirilirdi.

Süleyman'ın Ölümü

(1Kr.11:41-43)

²⁹ Süleyman'ın yaptığı öbür işler, başından sonuna dek, Peygamber Natan'ın tarihinde, Şilolu Ahiya'nın peygamberlik yazılarında ve Bilici* İddo'nun Nevat oğlu Yarovam'a ilişkin görüşlerinde yazılıdır. ³⁰ Süleyman kırk yıl süreyle bütün İsrail'i Yeruslaim'den yönetti.

³¹ Süleyman ölüp atalarına kavuşunca babası Davut'un Kenti'nde gömüldü. Yerine oğlu Rehavam kral oldu.

İsraililer Rehavam'a Başkaldırıyor

(1Kr.12:1-20)

10Bölüm

¹ Rehavam Şekem'e gitti. Çünkü bütün İsraililer kendisini kral ilan etmek için orada toplanmışlardı. ² Kral Süleyman'dan kaçıp Mısır'a yerleşen Nevat oğlu Yarovam bunu duyunca Mısır'dan döndü. ³ İsraililer Yarovam'ı çağırtdılar. Birlikte gidip Rehavam'a şöyle dediler: ⁴ <<Baban üzerimize ağır bir boyunduruk koydu. Ama babanın üzerimize yüklediği ağır yükü ve boyunduruğu hafifletirsen sana kul köle oluruz.>>

⁵ Rehavam, <<Üç gün sonra yine gelin>> yanıtını verince halk yanından ayrıldı.

⁶ Kral Rehavam, babası Süleyman'a sağlığında danışmanlık yapan ileri gelenlere, <<Bu halka nasıl yanıt vermeme öğütlersiniz?>> diye sordu.

⁷ İleri gelenler, <<Halka iyi davranır, onları hoşnut eder, olumlu yanıt verirsen, sana her zaman kul köle olurlar>> diye karşılık verdiler.

⁸ Ne var ki, Rehavam ileri gelenlerin öğüdünü reddederek birlikte büyüdüğü genç görevlilerine danıştı: ⁹ <<Siz ne yapmamı öğütlersiniz? <Babanın üzerimize koyduğu boyunduruğu hafiflet> diyen bu halka nasıl bir yanıt verelim?>>

¹⁰ Birlikte büyüdüğü gençler ona şu karşılığı verdiler: <<Sana, <Babanın üzerimize koyduğu boyunduruğu hafiflet> diyen halka de ki, <Benim küçük parmağım, babamın belinden daha kalındır. ¹¹ Babam size ağır bir boyunduruk yüklediyse, ben boyunduruğunuzu

---

daha da ağırlaştıracağım. Babam sizi kırbaçla yola getirdiyse, ben sizi akreplerle yola getireceğim.> >>

¹² Yarovam'la bütün halk, kralın, <<Üç gün sonra yine gelin>> sözü üzerine, üçüncü gün Rehavam'ın yanına geldiler. ¹³⁻¹⁴ İleri gelenlerin öğüdünü reddeden Kral Rehavam, gençlerin öğüdüne uyararak halka sert bir yanıt verdi: <<Babamın size yüklediği boyunduruğu ben daha da ağırlaştıracağım. Babam sizi kırbaçla yola getirdiyse, ben sizi akreplerle yola getireceğim.>> ¹⁵ Kral halkı dinlemedi. Bu Tanrı'dandı. Çünkü Şilolu Ahiya aracılığıyla Nevat oğlu Yarovam'a verdiği sözü yerine getirmek için RAB bu olayı düzenlemişti.

¹⁶ Kralın kendilerini dinlemediğini görünce, bütün İsraililer,

<<İşay oğlu Davut'la ne ilgimiz,
Ne de payımız var!>> diye bağıldılar,
<<Ey İsrail halkı, haydi evimize dönelim!
Davut'un soyu başının çaresine baksın.>>

Böylece herkes evine döndü.

¹⁷ Rehavam da yalnızca Yahuda kentlerinde yaşayan İsraililer'e krallık yapmaya başladı.

¹⁸ İsraililer Kral Rehavam'ın gönderdiği angaryacıbaşı Hadoram'ı taşa tutup öldürdüler. Bunun üzerine Kral Rehavam savaş arabasına atlayıp Yeruslalom'e kaçtı. ¹⁹ İsrail halkı, Davut soyundan gelenlere hep başkaldırdı.

Şemaya'nın Peygamberliği

(1Kr.12:21-24)

11Bölüm

¹ Rehavam Yeruslalom'e varınca, İsraililer'le savaşıp onları yeniden egemenliği altına almak amacıyla Yahuda ve Benyamin oymaklarından yüz seksen bin seçkin savaşçı topladı.

² Bu arada RAB, Tanrı adamı Şemaya'ya şöyle seslendi: ³ <<Süleyman oğlu Yahuda Kralı Rehavam'a, Yahuda ve Benyamin bölgesinde yaşayan bütün İsraililer'e şunu söyle: ⁴ <RAB diyor ki, İsraili kardeşlerinize saldırmayın, onlarla savaşmayın. Herkes evine dönsün! Çünkü bu olayı ben düzenledim.> >> RAB'bin bu sözlerini duyan halk Yarovam'a karşı savaşmaktan vazgeçti.

Rehavam Yahuda'yı Güçlendiriyor

⁵ Rehavam Yeruslalom'de yaşadı ve savunma amacıyla Yahuda'daki şu kentleri onardı:

⁶ Beytlehem, Etam, Tekoa, ⁷ Beytsur, Soko, Adullam, ⁸ Gat, Mareşa, Zif, ⁹ Adorayim, Lakiş, Azeka, ¹⁰ Sora, Ayalon, Hevron. Bunlar Yahuda ve Benyamin bölgesinde surlu kentlerdi.

¹¹ Rehavam bu kentlerin surlarını güçlendirerek buralara komutanlar atadı; yiyecek, zeytinyağı, şarap depoladı. ¹² Her kent için kalkanlar, mızraklar sağladı. Kentleri iyice güçlendirdi. Böylece Yahuda ve Benyamin bölgeleri onun denetimi altında kaldı.

¹³ İsrail'in her bölgesinden kâhinlerle Levililer Rehavam'dan yana geçtiler. ¹⁴ Levililer otlaklarını, mallarını bırakıp Yahuda ve Yeruslalom'e gelmişlerdi. Çünkü Yarovam'la oğulları onları RAB'bin kâhinliğinden uzaklaştırmıştı. ¹⁵ Yarovam tapınma yerleri ve yaptırdığı teke ve buzağı biçimindeki putlar için kâhinler atamıştı. ¹⁶ İsrail'in her oymağından RAB'be, İsrail'in Tanrısı'na yönelmeye yürekten kararlı olanlar ise, atalarının Tanrısı RAB'be kurban sunmak için kâhinlerle Levililer'in ardından Yeruslalom'e geldiler. ¹⁷ Üç yıl Davut'la Süleyman'ın izinde yürüyen bu kişiler, Süleyman oğlu Rehavam'ı destekleyerek Yahuda Krallığı'nı güçlendirdiler.

Rehavam'ın Ailesi

¹⁸ Rehavam Davut oğlu Yerimot'un kızı Mahalat'la evlendi. Mahalat'ın annesi Avihayil, İşay oğlu Eliav'ın kızıydı. ¹⁹ Mahalat Rehavam'a şu oğulları doğurdu: Yeuş, Şemarya, Zaham.

²⁰ Rehavam Mahalat'tan sonra Avşalom'un kızı Maaka ile evlendi. Maaka ona Aviya'yı, Attay'ı, Ziza'yı, Şelomit'i doğurdu. ²¹ Rehavam Avşalom'un kızı Maaka'yı öbür eşleriyle

---

cariyelerinin hepsinden daha çok severdi. Rehavam'ın on sekiz karısı, altmış cariyesi vardı. Bunlardan yirmi sekiz erkek, altmış kız çocuğu oldu.

²² Rehavam Maaka'dan doğan Aviya'yı kral yapmak amacıyla onu kardeşleri arasında önder ve tahta geçecek aday atadı. ²³ Bilgece davranarak oğullarının bazılarını Yahuda ve Benyamin topraklarına, surlu kentlere dağıttı. Onlara bol yiyecek sağladı ve birçok kadınla evlendirdi.

Şişak Yerus̄alim'e Saldırıyor

(1Kr.14:21-31)

12Bölüm

¹ Rehavam krallığını pekiştirip güçlenince, İsrail*fj* halkıyla birlikte RAB'bin Yasası'na sırt çevirdi. ² Rehavam'ın krallığının beşinci yılında Mısır Kralı Şişak Yerus̄alim'e saldırdı. Çünkü Rehavam'la halk RAB'be ihanet etmişti. ³ Şişak'ın bin iki yüz savaş arabası, altmış bin atlısı ve Mısır'dan onunla birlikte gelen Luvlu, Suklu, Kûşlu* sayısız askeri vardı. ⁴ Şişak Yahuda'nın surlu kentlerini ele geçirerek Yerus̄alim'e kadar geldi. ⁵ ^{12:1} <<İsrail>>, yani <<Yahuda>>.

⁵ Bu sırada Peygamber Şemaya, Rehavam'a ve Şişak yüzünden Yerus̄alim'de toplanan Yahuda önderlerine gelip şöyle dedi: <<RAB, <Siz beni bıraktınız. Ben de sizi bırakıp Şişak'ın eline teslim ettim> diyor.>>

⁶ İsrail önderleriyle kral alçakgönüllü bir tutum takınarak, <<RAB adildir>> dediler.

⁷ RAB onların alçakgönüllü bir tutum takındıklarını görünce, Şemaya'ya şöyle dedi: <<Madem alçakgönüllü bir tutum takındılar, onları yok etmeyeceğim; biraz da olsa onları huzura kavuşturacağım. Öfkemi Şişak aracılığıyla Yerus̄alim üzerine boşaltmayacağım.

⁸ Ama onları Şişak'a köle edeceğim. Öyle ki, bana hizmet etmekle öbür ulusların krallarına hizmet etmek arasındaki farkı anlayabilsinler.>>

⁹ Mısır Kralı Şişak Yerus̄alim'e saldırdığında, Süleyman'ın yaptırmış olduğu altın kalkanlar dahil RAB'bin Tapınağı'nın ve sarayın bütün hazinelerini boşaltıp götürdü. ¹⁰ Kral Rehavam bunların yerine tunç* kalkanlar yaptırarak sarayın kapı muhafızlarının komutanlarına emanet etti. ¹¹ Kral RAB'bin Tapınağı'na her gittiğinde, muhafızlar bu kalkanları taşıyarak ona eşlik eder, sonra muhafız odasına götürürlerdi.

¹² Rehavam'ın alçakgönüllü bir tutum takınması üzerine RAB'bin öfkesi dindi, onu büsbütün yok etmekten vazgeçti. Yahuda'da bazı iyi davranışlar da vardı.

¹³ Kral Rehavam Yerus̄alim'de krallığını pekiştirerek sürdürdü. Kral olduğunda kırk bir yaşındaydı. RAB'bin adını yerleştirmek için bütün İsrail oymaklarının yaşadığı kentler arasından seçtiği Yerus̄alim Kenti'nde on yedi yıl krallık yaptı. Annesi Ammonlu Naama'ydı.

¹⁴ Rehavam RAB'be yönelmeye yürekten kararlı olmadığı için kötülük yaptı.

¹⁵ Rehavam'ın yaptığı işler, başından sonuna dek, Peygamber Şemaya ve Bilici* İddo'nun soyla ilgili tarihinde yazılıdır. Rehavam'la Yarovam arasında sürekli savaş vardı. ¹⁶ Rehavam ölüp atalarına kavuşunca, Davut Kenti'nde gömüldü. Rehavam'ın yerine oğlu Aviya kral oldu.

Aviya'nın Yahuda Krallığı

(1Kr.15:1-8)

13Bölüm

¹ İsrail Kralı Yarovam'ın krallığının on sekizinci yılında Aviya Yahuda Kralı oldu.

² Yerus̄alim'de üç yıl krallık yaptı. Annesi Givalı Uriel'in kızı Mikaya'ydı.

Aviya'yla Yarovam arasında savaş vardı. ³ Aviya seçme yiğit askerlerden oluşan dört yüz bin kişilik bir orduyla savaşa çıktı. Yarovam da sekiz yüz bin seçme yiğit savaşçıdan oluşan bir orduyla ona karşı savaş düzenine girdi.

⁴ Aviya Efrayim dağlık bölgesindeki Semarayim Dağı'na çıkıp şöyle seslendi: <<Ey

Yarovam ve bütün İsraililer, beni dinleyin! ⁵ İsrail'in Tanrısı RAB'bin bozulmaz bir antlaşmayla*fk* İsrail Krallığı'nı sonsuza dek Davut'a ve soyuna verdiğini bilmiyor musunuz? ⁶ Nevat oğlu Yarovam efendisi Davut oğlu Süleyman'a başkaldırdı. ⁷ Bir takım işe yaramaz kötü kişiler çevresinde toplanıp Süleyman oğlu Rehavam'a baskı yaptılar. O sırada Rehavam onlara karşı koyamayacak kadar genç ve deneyimsizdi. ⁸ *13:5 <<Bozulmaz bir antlaşma>>: İbranice <<Tuz antlaşması>>.*

⁸ <<Şimdi de siz Davut soyunun elindeki RAB'bin Krallığı'na karşı gelmeyi tasarlıyorsunuz. Büyük bir ordusunuz. Üstelik Yarovam'ın ilahlarınız olsun diye yaptırdığı altın buzağlar da yanınızda. ⁹ RAB'bin kâhinlerini, Harunoğulları'yla Levililer'i kovmadınız mı? Onların yerine öbür halklar gibi kendinize kâhinler atamadınız mı? Atanmak için bir boğa ve yedi koçla gelen herkes, tanrı olmayanlara kâhin olabiliyor.

¹⁰ <<Ama bizim Tanrımız RAB'dir, O'nu bırakmadık. RAB'be hizmet eden kâhinler Harun soyundandır. Levililer de onlara yardımcıdır. ¹¹ Onlar her sabah, her akşam RAB'be yakmalık sunular* sunar, hoş kokulu buhur yakar, dinsel açıdan temiz masanın üzerine adak ekmeklerini* dizerler. Her akşam altın kandilliğin kandillerini yakarlar. Biz Tanrımız RAB'bin buyruklarını yerine getiriyoruz. Oysa siz O'na sırt çevirdiniz. ¹² Tanrı bizimledir, O önderimizdir. O'nun kâhinleri borazanlarla size karşı savaş çağrısı yapacaklar. Ey İsrail halkı, atalarınızın Tanrısı RAB'be karşı savaşmayın; çünkü başaramazsınız.>>

¹³ Yarovam askerlerinin bir bölümüyle Yahudalılar'ı önden karşılarken, öbür bölümünü arkalarında pusu kurmaya göndermişti. ¹⁴ Yahudalılar önden, arkadan kuşatıldıklarını görünce, RAB'be yakardılar. Kâhinler borazanlarını çaldı. ¹⁵ Yahudalılar savaş çılgınlıkları attığı anda, Tanrı Yarovam'la İsraililer'i Aviya'yla Yahudalılar'ın önünde yenilgiye uğrattı. ¹⁶ İsraililer Yahudalılar'ın önünden kaçtı. Tanrı onları Yahudalılar'ın eline teslim etti. ¹⁷ Aviya'yla ordusu İsraililer'i bozguna uğrattı. İsraililer'den beş yüz bin seçme asker öldürüldü. ¹⁸ Böylece İsraililer yenilgiye uğradı, Yahudalılar'sa zafer kazandı. Çünkü Yahudalılar atalarının Tanrısı RAB'be güvenmişlerdi.

¹⁹ Aviya Yarovam'ı kovaladı. Yarovam'a ait Beytel, Yeşana, Efron kentleriyle çevrelerindeki köyleri ele geçirdi. ²⁰ Aviya'nın krallığı döneminde Yarovam bir daha eski gücünü toparlayamadı. Sonunda RAB onu cezalandırdı, Yarovam öldü.

²¹ Aviya ise gitgide krallığını güçlendirdi. On dört kadınla evlenip yirmi iki erkek, on altı kız babası oldu.

²² Aviya'nın yaptığı öbür işler, uygulamaları ve söyledikleri, Peygamber İddo'nun yorumunda yazılıdır.

14Bölüm

¹ Aviya ölüp atalarına kavuşunca, Davut Kenti'nde gömüldü, yerine oğlu Asa kral oldu. Ülke Asa'nın yönetimi altında on yıl barış içinde yaşadı.

Asa'nın Yahuda Krallığı (1Kr.15:9-12)

² Asa Tanrısı RAB'bin gözünde iyi ve doğru olanı yaptı. ³ Yabancı ilahların sunaklarını, puta tapılan yerleri kaldırdı. Dikili taşları parçaladı, Aşera* putlarını devirdi. ⁴ Yahudalılar'dan atalarının Tanrısı RAB'be yönelmelerini, O'nun yasasına ve buyruklarına uymalarını istedi. ⁵ Yahuda'nın bütün kentlerinden puta tapılan yerlerle buhur sunaklarını kaldırdı. Ülke onun yönetimi altında barış içinde yaşadı. ⁶ Ülke barış içinde olduğu için Asa Yahuda'daki bazı kentleri surlarla çevirdi. O yıllarda kimse ona karşı savaş açmadı. Çünkü RAB ona esenlik vermişti.

⁷ Asa Yahudalılar'a, <<Bu kentleri onaralım>> dedi, <<Onları surlarla kuşatıp kulelerle, kapılarla, sürgülerle güçlendirelim. Ülke hâlâ bizim elimizde, çünkü Tanrımız RAB'be

---

yöneldik, O da bizi her yandan esenlikle kuşattı.>>

Böylece yapım işlerini başarıyla bitirdiler.

⁸ Asa'nın Yahudalılar'la Benyaminliler'den oluşan bir ordusu vardı. Yahudalılar büyük kalkan ve mızraklarla donanmış üç yüz bin kişiydi. Benyaminliler ise küçük kalkan ve yay taşıyan iki yüz seksen bin kişiydi. Bunların hepsi yiğit savaşçılardı.

⁹ Kûşlu* Zerah binlerce asker ve üç yüz savaş arabasıyla Mareşa'ya ilerledi. ¹⁰ Asa ona karşı durmak için yola çıktı. İki ordu Mareşa yakınlarında Sefata Vadisi'nde savaş düzeni aldı.

¹¹ Asa, Tanrısı RAB'be, <<Ya RAB, güçlünün karşısında güçsüze yardım edebilecek senden başka kimse yoktur>> diye yakardı, <<Ey Tanrımız RAB, bize yardım et, çünkü sana güveniyoruz. Senin adınla bu kalabalığa karşı çıktık. Ya RAB, sen bizim Tanrımız'sın. İnsanlar sana karşı zafer kazanmasın.>>

¹² RAB Kûşlular'ı Asa'yla Yahudalılar'ın önünde bozguna uğrattı. Kûşlular kaçmaya başladı. ¹³ Asa ordusuyla onları Gerar'a kadar kovaladı. Kûşlular'dan kurtulan olmadı. RAB'bin ve ordusunun önünde kırıldılar. Yahudalılar çok miktarda mal yağmalayıp götürdüler. ¹⁴ Gerar'ın çevresindeki bütün köyleri yerle bir ettiler. Çünkü RAB'bin dehşeti onları sarmıştı. Bu köylerde çok mal olduğundan onları yağmaladılar. ¹⁵ Çobanların çadırlarına da saldırdılar. Çok sayıda davar ve deveyi alıp Yeruşalim'e döndüler.

Asa'nın Yaptığı Yenilikler

(1Kr.15:13-15)

15Bölüm

¹ Tanrı'nın Ruhu Odet oğlu Azarya'nın üzerine indi. ² Azarya, Kral Asa'ya gidip şöyle dedi: <<Ey Asa, ey Yahuda ve Benyamin halkı, beni dinleyin! RAB'le birlikte olduğunuz sürece, O da sizinle olacaktır. O'nu ararsanız bulursunuz. Ama O'nu bırakırsanız, O da sizi bırakır. ³ İsrail halkı uzun süre gerçek Tanrı'dan, eğitici kâhinlerden ve yasadan uzak yaşadı. ⁴ Ama sıkıntıya düştüklerinde İsrail'in Tanrısı RAB'be döndüler, O'nu arayıp buldular. ⁵ O günlerde yolcuların güvenliği yoktu. Çünkü çevre ülkelerde yaşayanların tümü büyük kargaşa içindeydi. ⁶ Ulus ulusu, kent kenti ezmeye çalışıyordu. Çünkü Tanrı onları çeşitli sıkıntılarla tedirgin ediyordu. ⁷ Ama siz güçlü olun, cesaretinizi yitirmeyin. Yaptıklarınızın karşılığını alacaksınız.>>

⁸ Asa bu sözleri, Peygamber Odet'in oğlu Azarya'nın*fl* peygamberliğini duyunca, cesaret buldu. Yahuda ve Benyamin topraklarından, Efrayim'in dağlık bölgesinde ele geçirdiği kentlerden iğrenç putları kaldırdı. RAB'bin Tapınağı'nın eyvanının önündeki RAB'bin sunağını onardı. ¹¹15:8 *Bazı Vulgata elyazmaları <<Peygamber Odet'in oğlu Azarya'nın>>, Masoretik metin <<Peygamber Odet'in>> (bkz. 15:1).*

⁹ Efrayim'den, Manaşe'den, Şimon'dan gelen birçok İsraili, Tanrısı RAB'bin Asa'yla birlikte olduğunu görünce onun tarafına geçti. Asa bu gelenlerle Yahuda ve Benyamin halkını bir araya topladı. ¹⁰ Asa'nın krallığının on beşinci yılının üçüncü ayında* Yeruşalim'de toplandılar. ¹¹ Yağmalamış oldukları hayvanlardan yedi yüz sığırla yedi bin davarı o gün RAB'be kurban ettiler. ¹² Bütün yürekleriyle, bütün canlarıyla atalarının Tanrısı RAB'be yönelmek için antlaşma yaptılar. ¹³ Büyük küçük, kadın erkek, kim İsrail'in Tanrısı RAB'be yönelmezse öldürülecekti. ¹⁴ Yüksek sesle bağıarak, borazan ve boru çalarak RAB'bin önünde ant içtiler. ¹⁵ Yahudalılar bütün yürekleriyle içtikleri ant için sevindiler. RAB'bi istekle arayıp buldular. O da onları her yandan esenlikle kuşattı.

¹⁶ Kral Asa annesi Maaka'nın kraliçeliğini elinden aldı. Çünkü o Aşera* için iğrenç bir put yaptırmıştı. Asa bu iğrenç putu kesip parçaladıktan sonra Kidron Vadisi'nde yaktı.

¹⁷ Ancak İsrail'den*fm* puta tapılan yerleri kaldırmadı. Ama yaşamı boyunca yüreğini RAB'be adadı. ¹⁸ Babasının ve kendisinin adadığı altını, gümüşü ve eşyaları Tanrı'nın Tapınağı'na getirdi. ^{15:17} <<İsrail>>, yani <<Yahuda>>.

---

¹⁹ Asa'nın krallığının otuz beşinci yılına kadar savaş olmadı.

Asa'nın Son Yılları

(1Kr.15:16-24)

16Bölüm

¹ Yahuda Kralı Asa'nın krallığının otuz altıncı yılında İsrail Kralı Baaşa Yahuda'ya saldırmaya hazırlanıyordu. Asa'nın topraklarına giriş çıkışı engellemek amacıyla, Rama Kenti'ni güçlendirmeye başladı.

² Bunun üzerine Asa, RAB'bin Tapınağı'nın ve sarayın hazinelerindeki altın ve gümüşü çıkararak şu haberle birlikte Şam'da oturan Aram Kralı Ben-Hadat'a gönderdi: ³ <<Babamla baban arasında olduğu gibi seninle benim aramızda da bir antlaşma olsun. Sana gönderdiğim bu altınlara, gümüşlere karşılık, sen de İsrail Kralı Baaşa ile yaptığın antlaşmayı boz, topraklarımdan askerlerini çeksin.>>

⁴ Kral Asa'nın önerisini kabul eden Ben-Hadat, ordu komutanlarını İsrail kentlerinin üzerine gönderdi. İyon'u, Dan'ı, Avel-Mayim'i, Naftali'nin bütün ambarlı kentlerini ele geçirdiler. ⁵ Baaşa bunu duyunca Rama'nın yapımını durdurup işe son verdi. ⁶ Kral Asa bütün Yahudalılar'ı çağırttı; Baaşa'nın Rama'nın yapımında kullandığı taşlarla keresteleri alıp götürdüler. Asa bunlarla Geva ve Mispa kentlerini onardı.

⁷ O sırada Bilici* Hanani Yahuda Kralı Asa'ya gelip şöyle dedi: <<Tanrın RAB'be güveneceğine Aram Kralı'na güvendin. Bu yüzden Aram Kralı'nın ordusu elinden kurtuldu. ⁸ Kûşlular'la* Luvlular, çok sayıda savaş arabaları, atlılarıyla büyük bir ordu değil miydiler? Ama sen RAB'be güvendin, O da onları eline teslim etti. ⁹ RAB'bin gözleri bütün yürekleriyle kendisine bağlı olanlara güç vermek için her yeri görür. Akılsızca davrandın. Bundan böyle hep savaş içinde olacaksın.>>

¹⁰ Asa biliciye öfkelenip onu cezaevine attırdı. Çünkü söyledikleri onu kızdırmıştı. Halktan bazı kişilere de baskı yaptı.

¹¹ Asa'nın yaptığı işler, başından sonuna dek, Yahuda ve İsrail krallarının tarihinde yazılıdır. ¹² Asa, krallığının otuz dokuzuncu yılında ayaklarından hastalandı. Durumu çok ağırdı. Hastalığında RAB'be yöneleceğine hekimlere başvurdu. ¹³ Asa krallığının kırk birinci yılında ölüp atalarına kavuştu. ¹⁴ Onu özel olarak hazırlanmış, güzel kokulu çeşit çeşit baharat dolu bir sedyeye yatırarak Davut Kenti'nde kendisi için yaptırdığı mezara gömdüler. Onuruna çok büyük bir ateş yaktilar.

Yehoşafat'ın Yahuda Krallığı

17Bölüm

¹ Asa'nın yerine oğlu Yehoşafat kral oldu. Yehoşafat İsrail'e karşı krallığını pekiştirdi.

² Yahuda'nın bütün surlu kentlerine askeri birlikler yerleştirdi; Yahuda'ya ve babası Asa'nın ele geçirmiş olduğu Efrayim kentlerine de asker yerleştirdi.

³ RAB Yehoşafat'laydı. Çünkü Yehoşafat atası Davut'un başlangıçtaki yollarını izledi; Baallar'a* yöneleceğine, ⁴ babasının Tanrısı'na yöneldi; İsrail halkının yaptıklarına değil, Tanrı'nın buyruklarına uydu. ⁵ RAB onun yönetimi altındaki krallığı pekiştirdi. Bütün Yahudalılar ona armağanlar getirdi. Böylece Yehoşafat büyük zenginliğe ve onura kavuştu. ⁶ Yüreği RAB'de*fn* cesaret buldu, puta tapılan yerleri ve Aşera* putlarını Yahuda'dan kaldırdı. ^{na}17:6 <<RAB'de>>: İbranice <<RAB'bin yollarında>>.

⁷ Yehoşafat krallığının üçüncü yılında halka öğretmek amacıyla görevlilerinden Ben-Hayil'i, Ovadya'yı, Zekeriya'yı, Netanel'i, Mikaya'yı Yahuda kentlerine gönderdi. ⁸ Onlarla birlikte şu Levililer'i de gönderdi: Şemaya, Netanya, Zevadya, Asahel, Şemiramot, Yehonatan, Adoniya, Toviya, Tov-Adoniya. Kâhinlerden Elişama ile Yehoram'ı gönderdi.

⁹ RAB'bin Yasa Kitabı'nı yanlarına alıp Yahuda'da halka öğrettiler. Bütün Yahuda kentlerini

---

dolaşarak halka ders verdiler.

¹⁰ Yahuda'yı çevreleyen ülkelerin krallıklarını RAB korkusu sardı. Bu yüzden Yehoşafat'a karşı savaşmadılar. ¹¹ Bazı Filistliler Yehoşafat'a haraç olarak armağanlar ve gümüş verdiler. Araplar da ona davar getirdiler: Yedi bin yedi yüz koçla yedi bin yedi yüz teke. ¹² Yehoşafat giderek güçlendi. Yahuda'da kaleler, ambarlı kentler yaptırdı. ¹³ Yahuda kentlerinde birçok işler yaptı. Yeruşalim'e deneyimli yiğit savaşçılar yerleştirdi. ¹⁴ Bunlar boylarına göre şöyle kaydedilmişlerdi:

Yahuda'dan binbaşılar: Komutan Adna ve komutasında 300 000 yiğit asker;

¹⁵ Yanında Komutan Yehohanan ve komutasında 280 000 asker;

¹⁶ Onun yanında kendini RAB'bin hizmetine adayan Zikri oğlu Amatsya ve komutasında 200 000 yiğit asker.

¹⁷ Benyamin oymağından: Yiğit bir savaşçı olan Elyada ile komutasında yay ve kalkanla silahlanmış 200 000 asker;

¹⁸ Yanında Yehozavat ve komutasında savaşmak üzere donatılmış 180 000 asker.

¹⁹ Bunlar kralın surlu Yahuda kentlerine yerleştirdiği askerlerin yanısıra, ona hizmet ediyorlardı.

Peygamber Mikaya Ahav'ı Uyarıyor

(1Kr.22:1-28)

18Bölüm

¹ Büyük bir zenginlik ve onura kavuşan Yehoşafat, evlilik bağıyla Ahav'a akraba oldu.

² Birkaç yıl sonra Samiriye Kenti'nde yaşayan Ahav'ı görmeye gitti. Ahav onun ve yanındakilerin onuruna birçok davar, sığır keserek Ramot-Gilat'a saldırmak için onu kışkırttı.

³ İsrail Kralı Ahav, Yahuda Kralı Yehoşafat'a, <<Ramot-Gilat'a karşı benimle birlikte savaşır mısın?>> diye sordu.

Yehoşafat, <<Beni kendin, halkımı halkın say. Savaşta sana eşlik edeceğiz>> diye yanıtladı, ⁴ <<Ama önce RAB'be danışalım>> diye ekledi.

⁵ İsrail Kralı Ahav dört yüz peygamber toplayıp, <<Ramot-Gilat'a karşı savaşalım mı, yoksa vaz mı geçeyim?>> diye sordu.

Peygamberler, <<Savaş, çünkü Tanrı kenti senin eline teslim edecek>> diye yanıtladılar.

⁶ Ama Yehoşafat, <<Burada danışabileceğimiz RAB'bin başka peygamberi yok mu?>> diye sordu.

⁷ İsrail Kralı, <<Yimla oğlu Mikaya adında biri daha var>> diye yanıtladı, <<Onun aracılığıyla RAB'be danışabiliriz. Ama ben ondan nefret ederim. Çünkü benimle ilgili hiç iyi peygamberlik etmez, hep kötü şeyler söyler.>>

Yehoşafat, <<Böyle konuşmaman gerekir, ey kral!>> dedi.

⁸ İsrail Kralı bir görevli çağırıp, <<Hemen Yimla oğlu Mikaya'yı getir!>> diye buyurdu.

⁹ İsrail Kralı Ahav ile Yahuda Kralı Yehoşafat kral giysileriyle Samiriye Kapısı'nın girişinde, harman yerine konan tahtlarında oturuyorlardı. Bütün peygamberler de onların önünde peygamberlik ediyordu. ¹⁰ Kenaana oğlu Sidkiya, yaptığı demir boynuzları göstererek şöyle dedi: <<RAB diyor ki, <Aramlılar'ı yok edinceye dek onları bu boynuzlarla vuracaksınız.>>

¹¹ Öteki peygamberlerin hepsi de aynı şeyi söylediler: <<Ramot- Gilat'a saldır, kazanacaksın! Çünkü RAB onları senin eline teslim edecek.>>

¹² Mikaya'yı çağırılmaya giden görevli ona, <<Bak! Peygamberler bir ağızdan kral için olumlu şeyler söylüyorlar>> dedi, <<Rica ederim, senin sözün de onlarınkine uygun olsun; olumlu bir şey söyle.>>

¹³ Mikaya, <<Yaşayan RAB'bin hakkı için, Tanrım ne derse onu söyleyeceğim>> diye karşılık verdi.

¹⁴ Mikaya gelince kral, <<Mikaya, Ramot-Gilat'a karşı savaşa gidelim mi, yoksa vaz mı geçeyim?>> diye sordu.

Mikaya, <<Saldırın, kazanacaksınız! Çünkü onlar sizin elinize teslim edilecek>> diye yanıtladı.

¹⁵ Bunun üzerine kral, <<RAB'bin adına bana gerçeğin dışında bir şey söylemeyeceğine ilişkin sana kaç kez ant içireyim?>> diye sordu.

¹⁶ Mikaya şöyle karşılık verdi: <<İsrailliler'i dağlara dağılmış çobansız koyunlar gibi gördüm. RAB, <Bunların sahibi yok. Herkes güvenlik içinde evine dönsün> dedi.>>

¹⁷ İsrail Kralı Ahav Yehoşafat'a, <<Benimle ilgili iyi peygamberlik etmez, hep kötü şeyler söyler dememiş miydin?>> dedi.

¹⁸ Mikaya konuşmasını sürdürdü: <<Öyleyse RAB'bin sözünü dinleyin! Gördüm ki, RAB tahtında oturuyor, bütün göksel varlıklar da sağında, solunda duruyordu. ¹⁹ RAB sordu: <Ramot-Gilat'a saldırıp ölsün diye İsrail Kralı Ahav'ı kim kandıracak?>

<<Kimi şöyle, kimi böyle derken, ²⁰ bir ruh çıkıp RAB'bin önünde durdu ve, <Ben onu kandıracağım> dedi.

<<RAB, <Nasıl?> diye sordu.

²¹ <<Ruh, <Aldatıcı ruh olarak gidip Ahav'ın bütün peygamberlerine yalan söyleteceğim> diye karşılık verdi.

<<RAB, <Onu kandırmayı başaracaksın> dedi, <Git, dediğini yap.>

²² <<İşte RAB bu peygamberlerinin ağzına aldatıcı bir ruh koydu. Çünkü sana kötülük etmeye karar verdi.>>

²³ Kenaana oğlu Sidkiya yaklaşıp Mikaya'nın yüzüne bir tokat attı. <<RAB'bin Ruhunu nasıl benden çıkıp da seninle konuştu?>> dedi.

²⁴ Mikaya, <<Gizlenmek için bir iç odaya girdiğin gün göreceksin>> diye yanıtladı.

²⁵ Bunun üzerine İsrail Kralı, <<Mikaya'yı kent yöneticisi Amon'a ve kralın oğlu Yoaş'a götürün>> dedi, ²⁶ <<Ben güvenlik içinde dönünceye dek bu adamı cezaevinde tutmalarını, ona su ve ekmekten başka bir şey vermemelerini söyleyin!>>

²⁷ Mikaya, <<Eğer sen güvenlik içinde dönersen, RAB benim aracılığım ile konuşmamış demektir>> dedi ve, <<Herkes bunu duysun!>> diye ekledi.

Ahav'ın Ölümü

(1Kr.22:29-35)

²⁸ İsrail Kralı Ahav'la Yahuda Kralı Yehoşafat Ramot-Gilat'a saldırmak için yola çıktılar.

²⁹ İsrail Kralı, Yehoşafat'a, <<Ben kılık değiştirip savaşa öyle gireceğim, ama sen kral giysilerini giy>> dedi. Böylece İsrail Kralı kılığını değiştirdi, sonra savaşa girdiler.

³⁰ Aram Kralı, savaş arabalarının komutanlarına, <<İsrail Kralı dışında, büyük küçük hiç kimseye saldırmayın!>> diye buyruk vermişti. ³¹ Savaş arabalarının komutanları Yehoşafat'ı görünce, İsrail Kralı sanıp saldırmak için ona döndüler. Yehoşafat yakarmaya başladı. RAB Tanrı ona yardım edip saldıranların yönünü değiştirdi. ³² Komutanlar onun İsrail Kralı olmadığını anlayınca peşini bıraktılar.

³³ O sırada bir asker rasgele attığı bir okla İsrail Kralı'nı zırhının parçalarının birleştiği yerden vurdu. Kral arabacısına, <<Dönüp beni savaş alanından çıkar, yaralandım>> dedi.

³⁴ Savaş o gün şiddetlendi. Arabasında Aramlılar'a karşı akşama kadar dayanan İsrail Kralı gün batımında öldü.

Bilici Yehu Yehoşafat'ı Paylıyor

19Bölüm

¹ Yahuda Kralı Yehoşafat ise Yeruşalim'deki sarayına güvenlik içinde döndü. ² Hanani oğlu Bilici* Yehu, Kral Yehoşafat'ı karşılamaya giderek ona şöyle dedi: <<Kötülere yardım edip RAB'den nefret edenleri mi sevmen gerekir? Bunun için RAB'bin öfkesi senin üstünde

olacak. ³ Ancak, bazı iyi yönlerin de var. Ülkeden Aşera* putlarını kaldırıp attın ve yürekten Tanrı'ya yönelmeye karar verdin.>>

Yehoşafat'ın Yaptığı Yenilikler

⁴ Yehoşafat Yerusâlim'de yaşadı. Beer-Şeva'dan Efrayim dağlık bölgesine kadar yine halkın arasında dolaşarak onları atalarının Tanrısı RAB'be döndürdü. ⁵ Ülkeye, Yahuda'nın bütün surlu kentlerine yargıçlar atadı. ⁶ Onlara, <<Yaptıklarınıza dikkat edin>> dedi, <<Çünkü insan adına değil, yargı verirken sizinle olan RAB adına yargılayacaksınız. ⁷ Onun için RAB'den korkun, dikkatle yargılayın. Çünkü Tanrımız RAB kimsenin haksızlık yapmasına, kimseyi kayırmasına, rüşvet almasına göz yummaz.>>

⁸ RAB'bin yargılarını uygulamak, davalara bakmak için Yehoşafat Yerusâlim'e de bazı Levililer'i, kâhinleri, İsrail*fo* boy başlarını atadı. Bunlar Yerusâlim'de yaşadılar*fo*.

⁹ Yehoşafat onlara şu buyrukları verdi: <<Görevinizi RAB korkusuyla, bağlılıkla, bütün yüreğinizle yapmalısınız. ¹⁰ Kentlerde yaşayan kardeşlerinizden gelen her davada - kan davası, Kutsal Yasa, buyruklar, kurallar ya da ilkelerle ilgili her konuda- onları RAB'be karşı suç işlememeleri için uyarın; öyle ki RAB size de kardeşlerinize de öfkelenmesin. Böyle yaparsanız suç işlememiş olursunuz. ¹¹ 19:8 <<İsrail>>, yani <<Yahuda>>. ¹² 19:8 <<Bunlar Yerusâlim'de yaşadılar>> ya da <<Yerusâlim'e döndüler>>.

¹¹ <<RAB'be ilişkin her konuda Başkâhin Amarya, krala ilişkin her konuda ise Yahuda oymağının önderi İsmail oğlu Zevadya size başkanlık edecek. Levililer de görevli olarak size yardımcı olacaklar. Yürekli olun, bu buyrukları uygulayın. RAB doğru kişiyle olsun!>>

Moavlular'la Ammonlular'a Karşı Savaş

20Bölüm

¹ Bundan sonra Moavlular, Ammonlular ve Meunlular'ın*fp* bir kısmı Yehoşafat'la savaşmak için yola çıktılar. ² Birkaç kişi Yehoşafat'a gidip, <<Gölün öbür yakasından, Edom'dan sana saldırmak için büyük bir ordu geliyor. Şu anda Haseson-Tamar'da - Eyn-Gedi'de->> dediler. ³ Korkuya kapılan Yehoşafat RAB'be danışmaya karar verdi ve bütün Yahuda'da oruç* ilan etti. ⁴ RAB'be yönelmek için Yahuda'nın bütün kentlerinden gelen halk toplanıp RAB'den yardım diledi. ⁵ 20:1 Septuaginta <<Meunlular>>, Masoretik metin <<Ammonlular>> (bkz. 26:7).

⁵ Yehoşafat RAB'bin Tapınağı'nda, yeni avlunun önünde, Yahuda ve Yerusâlim topluluğunun arasına gidip durdu.

⁶ <<Ey atalarımızın Tanrısı RAB, sen göklerde oturan Tanrı değil misin?>> dedi, <<Ulusların bütün krallıklarını yöneten sensin. Güç, kudret senin elinde. Kimse sana karşı duramaz. ⁷ Ey Tanrımız, bu ülkede yaşayanları halkın İsrail'in önünden kovan ve ülkeyi sonsuza dek dostun İbrahim'in soyuna veren sen değil misin? ⁸ Onlar orada yaşadılar, adına bir tapınak kurdular ve, ⁹ <Başımıza bela, savaş, yargı, salgın hastalık, kıtlık gelirse, adının bulunduğu bu tapınağın ve senin önünde duracağız> dediler, <Sıkıntıya düştüğümüzde sana yakaracağız, sen de duyup bizi kurtaracaksın.>

¹⁰ <<İşte Ammonlular, Moavlular ve Seir dağlık bölgesinde yaşayanlar! Mısır'dan çıktıktan sonra İsraililer'in onların ülkesine girmelerine izin vermedin. Bu yüzden atalarımız başka yöne döndü, onları yok etmedi. ¹¹ Ama bak, bunun karşılığını bize nasıl ödüyorlar! Bize miras olarak vermiş olduğun mülkünden bizi kovmaya geliyorlar. ¹² Ey Tanrımız, onları yargılamayacak mısın? Çünkü bize saldıran bu büyük orduya karşı koyacak gücümüz yok. Ne yapacağımızı bilemiyoruz. Gözümüz sende.>>

¹³ Bütün Yahudalılar, çocuklarıyla birlikte RAB'bin önünde duruyordu. ¹⁴ RAB'bin Ruhu topluluğun ortasında duran Asaf soyundan Mattanya oğlu Yeiel oğlu Benaya oğlu Zekeriya oğlu Levili Yahaziel'in üzerine indi. ¹⁵ Yahaziel şöyle dedi: <<Ey Kral Yehoşafat, ey Yahuda halkı ve Yerusâlim'de oturanlar, dinleyin! RAB size şöyle diyor: <Bu büyük ordudan

korkmayın, yılmayın! Çünkü savaş sizin değil, Tanrı'nındır. ¹⁶ Yarın onlarla savaşmaya çıkın. Onları vadinin sonunda, Yeruel kırlarında, Sits Yokuşu'nu çıkarlarken bulacaksınız. ¹⁷ Bu kez savaşmak zorunda kalmayacaksınız. Yerinizde durup bekleyin, RAB'bin size sağlayacağı kurtuluşu görün, ey Yahuda ve Yeruslaim halkı! Korkmayın, yılmayın. Yarın onlara karşı savaşa çıkın. RAB sizinle olacak!> >>

¹⁸ Yehoşafat yüzüstü yere kapandı. Yahuda halkıyla Yeruslaim'de oturanlar da RAB'bin önünde yere kapanıp O'na tapındılar. ¹⁹ Sonra Kehatoğulları'ndan ve Korahoğulları'ndan bazı Levililer ayağa kalkıp İsrail'in Tanrısı RAB'bi yüksek sesle övdüler.

²⁰ Ertesi sabah erkenden kalkıp Tekoa kırlarına doğru yola çıktılar. Yola koyulduklarında Yehoşafat durup şöyle dedi: <<Beni dinleyin, ey Yahuda halkı ve Yeruslaim'de oturanlar! Tanrınız RAB'be güvenin, güvenlikte olursunuz. O'nun peygamberlerine güvenin, başarılı olursunuz.>> ²¹ Yehoşafat halka danıştıktan sonra RAB'be ezgi okumak, O'nun kutsallığının görkemini övmek için adamlar atadı. Bunlar ordunun önünde yürüyerek şöyle diyorlardı:

<<RAB'be şükredin,

Çünkü sevgisi sonsuza dek kalıcıdır!>>

²² Onlar ezgi okuyup övgüler sunmaya başladığında, RAB Yahuda'ya saldıran Ammonlular'a, Moavlılar'a ve Seir dağlık bölgesinde yaşayanlara pusu kurmuştu. Hepsi bozguna uğratıldı. ²³ Ammonlular'la Moavlılar, Seir dağlık bölgesinde yaşayan halkı büsbütün yok etmek için onlara saldırdılar. Seirli'leri yok ettikten sonra da birbirlerini öldürmeye başladılar.

²⁴ Yahudalılar kırdaki gözcü kulesine varınca, o büyük orduya baktılar, ama sadece yere serilmiş cesetler gördüler. Tek kişi kurtulmamıştı. ²⁵ Malları yağmalamaya giden Yehoşafat'la askerleri, ölülerin arasında çok miktarda mal, giysi ve değerli eşya buldular. Taşıyabileceklerinden çok mal topladılar. Yağma edilecek o kadar çok mal vardı ki, toplama işi üç gün sürdü. ²⁶ Dördüncü gün Beraka*fr* Vadisi'nde toplanarak RAB'be övgüler sundular. Bu yüzden oranın adı bugün de Beraka Vadisi olarak kaldı. ²⁷ Bundan sonra bütün Yahuda ve Yeruslaim halkı Yehoşafat'ın önderliğinde sevinçle Yeruslaim'e döndü. Çünkü RAB düşmanlarını bozguna uğratarak onları sevindirmişti.

²⁸ Çenk, lir ve borazan çalarak Yeruslaim'e, RAB'bin Tapınağı'na gittiler. ²⁹ RAB'bin İsrail'in düşmanlarına karşı savaştığını duyan ülkelerin krallıklarını Tanrı korkusu sardı. ³⁰ Yehoşafat'ın ülkesi ise barış içindeydi. Çünkü Tanrısı her yandan onu esenlikle kuşatmıştı.

Yehoşafat'ın Krallığının Sonu

(1Kr.22:41-50)

³¹ Yehoşafat Yahuda'yı yönetti. Otuz beş yaşında kral oldu ve Yeruslaim'de yirmi beş yıl krallık yaptı. Annesi Şilhi'nin kızı Azuva'ydı. ³² Babası Asa'nın yollarını izleyen ve bunlardan sapmayan Yehoşafat RAB'bin gözündeki doğru olanı yaptı. ³³ Ancak alışılacağı tapınma yerleri kaldırılmadı. Halk hâlâ atalarının Tanrısı'na bütün yüreğiyle yönelmemişti.

³⁴ Yehoşafat'ın yaptığı öbür işler, başından sonuna dek, İsrail kralları tarihinin bir bölümü olan Hanani oğlu Yehu'nun tarihinde yazılıdır.

³⁵ Yahuda Kralı Yehoşafat bir süre sonra kendini günaha veren İsrail Kralı Ahazya ile anlaşmaya vardı. ³⁶ Tarşış'e gidecek gemiler*fs* yapmak için anlaştilar. Gemileri Esyon-Gever'de yaptılar. ³⁷ Mareşalı Dodavahu oğlu Eliezer, Yehoşafat'a karşı şöyle peygamberlik etti: <<Ahazya ile anlaşmaya vardığın için RAB işini bozacak.>>

Gemiler Tarşış'e*fs* gidmeden parçalandı. ³⁸20:36 <<Tarşış'e gidecek gemiler>> ya da <<Uzun yol gemileri>>. ³⁹20:37 <<Tarşış'e>> ya da <<Uzun yola>>.

21Bölüm

¹ Yehoşafat ölüp atalarına kavuştu ve Davut Kenti'nde atalarının yanına gömüldü. Yerine oğlu Yehoram kral oldu.

Yehoram'ın Yahuda Krallığı

(2Kr.8:17-24)

² Yehoşafat oğlu Yehoram'ın kardeşleri şunlardı: Azarya, Yehiel, Zekeriya, Azaryahu, Mikael, Şefatya. Bunların tümü İsrail*ft* Kralı Yehoşafat'ın oğullarıydı. ³ Babaları onlara çok miktarda altın, gümüş, değerli eşyalar armağan etmiş, ayrıca Yahuda'da surlu kentler vermişti. Ancak, Yehoram ilk oğlu olduğundan, krallığı ona bırakmıştı.

⁴ Babasının yerine geçen Yehoram güçlenince, bütün kardeşlerini ve bazı İsrail*ft* önderlerini kılıçtan geçirtti. ⁵ Yehoram otuz iki yaşında kral oldu ve Yeruslaim'de sekiz yıl krallık yaptı. ⁶ Karısı Ahav'ın kızı olduğu için, o da Ahav'ın ailesi gibi İsrail krallarının yolunu izledi ve RAB'bin gözünde kötü olanı yaptı. ⁷ Ama RAB Davut'la yaptığı antlaşmadan ötürü onun soyunu yok etmek istemedi. Çünkü Davut'a ve soyuna sönmeyen bir ışık vereceğine söz vermişti. ^{tt}21:2,4 <<İsrail>>, yani <<Yahuda>>.

⁸ Yehoram'ın krallığı döneminde Edomlular Yahudalılar'a karşı ayaklanarak kendi krallıklarını kurdular. ⁹ Yehoram komutanları ve bütün savaş arabalarıyla oraya gitti. Edomlular onu ve savaş arabalarının komutanlarını kuşattılar. Ama Yehoram gece kalkıp kuşatmayı yarararak kaçtı. ¹⁰ Edomlular'ın Yahuda'ya karşı başkaldırması bugün de sürüyor.

O sırada Livna Kenti de ayaklandı. Çünkü Yehoram atalarının Tanrısı RAB'bi bırakmıştı. ¹¹ Yahuda tepelerinde puta tapılan yerler bile yapmış, Yeruslaim halkının putlara bağlanmasına önyak olmuş, Yahuda halkını günaha sürüklemişti.

¹² Yehoram Peygamber İlyas'tan bir mektup aldı. Mektup şöyleydi:

<<Atan Davut'un Tanrısı RAB şöyle diyor: <Baban Yehoşafat'ın ve Yahuda Kralı Asa'nın yollarını izlemedin. ¹³ İsrail krallarının yolunu izledin. Ahav'ın ailesinin yaptığı gibi Yahuda ve Yeruslaim halkının putlara bağlanmasına önyak oldun. Üstelik kendi ailenden, senden daha iyi olan kardeşlerini öldürttün. ¹⁴ Bu yüzden RAB halkını, oğullarını, karılarını ve senin olan her şeyi büyük bir yıkımla vuracak. ¹⁵ Sen de korkunç bir bağırsak hastalığına yakalanacaksın. Bu hastalık yüzünden bağırsakların dışarı dökülene dek günlerce sürüneceksin.>>>

¹⁶ RAB Filistliler'i ve Kûşlular'ın* yanında yaşayan Araplar'ı Yehoram'a karşı kışkırttı.

¹⁷ Saldırıp Yahuda'ya girdiler. Sarayda bulunan her şeyi, kralın oğullarıyla karılarını alıp götürdüler. Kralın en küçük oğlu Yehoahaz'dan*fu* başka oğlu kalmadı. ^{uu}21:17 <<Yehoahaz>>: Ahazyaya diye de bilinir.

¹⁸ Sonra RAB Yehoram'ı iyileşmez bir bağırsak hastalığıyla cezalandırdı. ¹⁹ Zaman geçti, ikinci yılın sonunda hastalık yüzünden bağırsakları dışarı döküldü. Şiddetli acılar içinde öldü. Halkı ataları için ateş yaktığı gibi onun onuruna ateş yakmadı.

²⁰ Yehoram otuz iki yaşında kral oldu ve Yeruslaim'de sekiz yıl krallık yaptı. Ölümüne kimse üzülmeydi. Onu Davut Kenti'nde gömdülerse de, kralların mezarlığına gömmeydiler.

Ahazyaya'nın Yahuda Krallığı

(2Kr.8:25-29; 9:21-28)

22Bölüm

¹ Yeruslaim halkı Yehoram'ın en küçük oğlu Ahazyaya'yı babasının yerine kral yaptı. Çünkü Araplar'la ordugaha gelen akıncılar büyük kardeşlerinin hepsini öldürmüştü. Dolayısıyla Yehoram oğlu Ahazyaya Yahuda Kralı oldu.

² Ahazyaya yirmi iki*fü* yaşında kral oldu ve Yeruslaim'de bir yıl krallık yaptı. Annesi Omri'nin torunu Atalya'ydı. ^{üü}22:2 2Kr.8:26, bazı Septuaginta elyazmaları ve Süryanice <<Yirmi iki>>, Masoretik metin <<Kırk iki>>.

³ Ahazyaya da Ahav ailesinin yollarını izledi. Annesi onu kötülüğe itiyordu. ⁴ Ahav ailesi

---

gibi RAB'bin gözünde kötü olanı yaptı. Çünkü babasının ölümünden beri Ahav ailesi onu yıkıma götürecektir öğütler veriyordu. ⁵ Ahazyia onların öğütlerine uyararak, Aram Kralı Hazael'le savaşmak üzere İsrail Kralı Ahav oğlu Yoram'la birlikte Ramot-Gilat'a gitti. Aramlılar Yoram'ı yaraladılar. ⁶ Yoram Ramot-Gilat'ta Aram Kralı Hazael'le savaşırken aldığı yaraların iyileşmesi için Yizreel'e döndü. Yahuda Kralı Yehoram oğlu Ahazyia da yaralanan Ahav oğlu Yoram'ı görmek için Yizreel'e gitti.

⁷ Yoram'ı ziyaret eden Ahazyia'yı Tanrı yıkıma uğrattı. Ahazyia oraya varınca, Yoram'la birlikte Nimşi oğlu Yehu'yu karşılamaya gitti; RAB Yehu'yu Ahav soyunu ortadan kaldırmak için meshetmişti*. ⁸ Yehu, Ahav soyunu cezalandırırken, Ahazyia'ya hizmet eden Yahuda önderleriyle Ahazyia'nın yeğenlerini bulup hepsini öldürdü. ⁹ Sonra Ahazyia'yı aramaya koyuldu. Onu Samiriye'de gizlenirken yakalayıp Yehu'ya getirdiler, sonra öldürdüler. Ahazyia'yı, <<Bütün yüreğiyle RAB'be yönelen Yehoşafat'ın torunudur>> diyerek gömdüler. Böylece Ahazyia'nın soyunda krallığı yönetebilecek güçte kimse kalmadı.

Atalya Yönetime El Koyuyor

(2Kr.11:1-3)

¹⁰ Ahazyia'nın annesi Atalya, oğlunun öldürüldüğünü duyunca, Yahuda'da kral soyunun bütün bireylerini yok etmeye çalıştı. ¹¹ Ne var ki, Kral Yehoram'ın kızı Yehoşavat, Ahazyia oğlu Yoaş'ı kralın öldürülmek istenen öteki oğullarının arasından alıp kaçırdı ve dadısıyla birlikte yatak odasına gizledi. Yehoşavat Kral Yehoram'ın kızı, Kâhin Yehoyada'nın karısı, Ahazyia'nın da üvey kızkardeşiydi. Öldürülmesin diye çocuğu Atalya'dan gizledi. ¹² Atalya ülkeyi yönetirken, çocuk altı yıl boyunca Tanrı'nın Tapınağı'nda onların yanında gizlendi.

Atalya'ya Karşı Ayaklanma

(2Kr.11:4-16)

23Bölüm

¹ Yedinci yıl gücünü gösteren Yehoyada yüzbaşı olan Yeroham oğlu Azarya, Yehohanan oğlu İsmail, Ovet oğlu Azarya, Adaya oğlu Maaseya, Zikri oğlu Elişafat'la bir antlaşma yaptı. ² Yahuda'yı dolaşarak bütün kentlerden Levililer'le İsrail*fv* boy başlarını topladılar. Yeruşalim'e dönen ³ topluluk Tanrı'nın Tapınağı'nda kralla bir antlaşma yaptı. Yehoyada onlara şöyle dedi: <<Davut'un soyuna ilişkin RAB'bin verdiği söz uyarınca, kralın oğlu kral olacak. ⁴ Siz şunları yapacaksınız: Şabat Günü* göreve giden kâhinlerle Levililer'in üçte biri kapılarda nöbet tutacak, ⁵ üçte biri sarayda, üçte biri de Temel Kapısı'nda duracak. Bütün halk RAB'bin Tapınağı'nın avlularında toplanacak. ⁶ Kâhinlerle görevli Levililer'in dışında RAB'bin Tapınağı'na kimse girmesin. Onlar kutsal oldukları için girebilirler. Halk da RAB'bin buyruğunu yerine getirmeye özen gösterecek. ⁷ Levililer yalın kılıç kralın çevresini saracaklar. Tapınağa yaklaşan olursa öldürün. Kral nereye giderse, ona eşlik edin.>> ^{v23:2}

<<İsrail>>, yani <<Yahuda>>.

⁸ Levililer'le Yahudalılar Kâhin Yehoyada'nın buyruklarını tam tamına uyguladılar. Şabat Günü göreve gidenlerle görevi biten adamlarını aldılar. Çünkü Kâhin Yehoyada bölüklere izin vermemişti. ⁹ Kâhin Yehoyada Tanrı'nın Tapınağı'ndaki Kral Davut'tan kalan mızrakları ve büyük küçük kalkanları yüzbaşılara dağıttı. ¹⁰ Kralı korumak için sunağın ve tapınağın çevresine tapınağın güneyinden kuzeyine kadar bütün silahlı adamları yerleştirdi. ¹¹ Yehoyada'yla oğulları kralın oğlu Yoaş'ı dışarı çıkarıp başına taç koydular. Tanrı'nın Yasası'nı da ona verip krallığını ilan ettiler. Onu meshederek*, <<Yaşasın kral!>> diye bağırıldılar.

¹² Atalya koşuşan, kralı öven halkın çıkardığı gürültüyü duyunca, RAB'bin Tapınağı'nda toplananların yanına gitti. ¹³ Baktı, kral tapınağın girişinde sütunun yanında duruyor; yüzbaşılar, borazan çalanlar çevresine toplanmış. Ülke halkı sevinç içindeydi, borazanlar

---

çalınıyor, ezgiciler çalgılarıyla övgüleri yönetiyordu. Atalya giysilerini yırtarak, <<Hainlik! Hainlik!>> diye bağırdı.

¹⁴ Kâhin Yehoyada yüzbaşılıları çağırarak, <<O kadını aradan çıkarın. Ardından kim giderse kılıçtan geçirin>> diye buyruk verdi. Çünkü, <<Onu RAB'bin Tapınağı'nda öldürmeyin>> demişti. ¹⁵ Atalya yakalandı ve sarayın At Kapısı'na varır varmaz öldürüldü.

Kâhin Yehoyada'nın Yaptığı Yenilikler

(2Kr.11:17-20)

¹⁶ Yehoyada RAB'bin halkı olmaları için kendisiyle halk ve kral arasında bir antlaşma yaptı. ¹⁷ Bütün halk gidip Baal'ın* tapınağını yıktı. Sunaklarını, putlarını parçaladılar; Baal'ın Kâhini Mattan'ı da sunakların önünde öldürdüler.

¹⁸ Yehoyada Levili kâhinleri RAB'bin Tapınağı'ndaki işin başına getirdi. Onları Davut tarafından atanmış oldukları görevleri yerine getirmek, Musa'nın Yasası'nda yazılanlar uyarınca RAB'be yakmalık sunular* sunmak ve Davut'un koyduğu düzene göre sevinçle ezgiler okumakla görevlendirdi. ¹⁹ Ayrıca dinsel açıdan herhangi bir nedenle kirli birinin içeri girmemesi için RAB'bin Tapınağı'nın kapılarına da nöbetçiler yerleştirdi. ²⁰ Sonra yüzbaşılıları, soylularını, halkın yöneticilerini ve ülke halkını yanına alarak kralı RAB'bin Tapınağı'ndan getirdi. Yukarı Kapı'dan geçip saraya girerek kralı tahta oturtular. ²¹ Ülke halkı sevinç içindeydi, ancak kent suskundu. Çünkü Atalya kılıçla öldürülmüştü.

Yoaş Tapınağı Onarıyor

(2Kr.12:1-16)

24Bölüm

¹ Yoaş yedi yaşında kral oldu ve Yeruşalim'de kırk yıl krallık yaptı. Annesi Beer-Şevalı Sivya'ydı. ² Yoaş Kâhin Yehoyada yaşadığı sürece RAB'bin gözünde doğru olanı yaptı.

³ Yehoyada onu iki kadınla evlendirdi. Yoaş'ın onlardan oğulları, kızları oldu.

⁴ Bir süre sonra Yoaş RAB'bin Tapınağı'nı onarmaya karar verdi. ⁵ Kâhinlerle Levililer'i toplayarak şöyle dedi: <<Yahuda kentlerine gidip Tanrınız'ın Tapınağı'nı onarmak için gerekli yıllık parayı bütün İsrail halkından toplayın. Bunu hemen yapın.>> Ama Levililer hemen işe girişmediler.

⁶ Bunun üzerine kral, Başkâhin Yehoyada'yı çağırıp, <<RAB'bin kulu Musa'nın ve İsrail topluluğunun Levha Sandığı'nın bulunduğu çadır için koyduğu vergiyi Yahuda ve Yeruşalim'den toptasınlar diye Levililer'i neden uyarmadın?>> diye sordu.

⁷ Çünkü o kötü kadının, Atalya'nın oğulları, RAB Tanrı'nın Tapınağı'na zorla girerek bütün adanmış eşyaları Baallar* için kullanmışlardı.

⁸ Kralın buyruğu uyarınca bir sandık yapılarak RAB'bin Tapınağı'nın kapısının dışına yerleştirildi. ⁹ Tanrı'nın kulu Musa'nın çölde İsrail halkına koyduğu vergiyi RAB'be getirmeleri için Yahuda ve Yeruşalim halkına bir çağrı yapıldı. ¹⁰ Bütün önderlerle halk vergilerini sevinçle getirdiler, doluncaya dek sandığın içine attılar. ¹¹ Levililer, sandığı kralın görevlilerine getiriyorlardı. Çok para biriktiğini görünce kralın yazmanıya başkâhinin görevlisine haber veriyor, onlar da gelip sandığı boşaltıyor, sonra yine yerine koyuyorlardı. Bunu her gün yaptılar ve çok para topladılar. ¹² Kral Yoaş'la Yehoyada parayı RAB'bin Tapınağı'nda yapılan işlerden sorumlu olanlara veriyorlardı. RAB'bin Tapınağı'nı onarmak için ücretle taşçılar, marangozlar, demir ve tunç* işçileri tuttular.

¹³ İşten sorumlu kişiler çalışkandı, onarım işi onlar sayesinde ilerledi. Tanrı'nın Tapınağı'nı eski durumuna getirip sağlamlaştırdılar. ¹⁴ Onarım işi bitince, geri kalan parayı krala ve Yehoyada'ya getirdiler. Bununla RAB'bin Tapınağı'ndaki hizmet ve yakmalık sunularını* sunmak için gereçler, tabaklar, altın ve gümüş eşyalar yaptılar. Yehoyada yaşadığı sürece RAB'bin Tapınağı'nda sürekli yakmalık sunu sunuldu.

¹⁵ Yehoyada uzun yıllar yaşadıktan sonra yüz otuz yaşında öldü. ¹⁶ İsrail'de Tanrı'ya ve

---

Tanrı'nın Tapınağı'na yaptığı yararlı hizmetlerden dolayı kendisini Davut Kenti'nde kralların yanına gömdüler.

Yoaş'ın Kötülüğü

¹⁷ Yehoyada'nın ölümünden sonra Yahuda önderleri gelip kralın önünde eğildiler. Kral da onları dinledi. ¹⁸ Atalarının Tanrısı RAB'bin Tapınağı'nı terk ederek Aşera* putlarıyla öbür putlara taptilar. Suçları yüzünden RAB Yahuda ve Yerus̄alim halkına öfkelen-di. ¹⁹ Kendisine dönmeleri için aralarına peygamberler gönder-di. Bu peygamberler halkı uyardılarsa da, onlara kulak asmadılar.

²⁰ O zaman Tanrı'nın Ruhu Kâhin Yehoyada oğlu Zekeriya'nın üzerine indi*fy*. Zekeriya, halkın önünde durup seslendi: <<Tanrı şöyle diyor: <Niçin buyruklarıma karşı geliyorsunuz? İşleriniz iyi gitmeyecek. Çünkü siz beni bıraktınız, ben de sizi bıraktım.>> ^{yy}24:20 <<Zekeriya'nın üzerine indi>>: İbranice <<Zekeriya'yı kuşandı>>.

²¹ Bunun üzerine Zekeriya'ya düzen kurdular. Kralın buyruğuyla RAB'bin Tapınağı'nın avlusunda taşa tutup onu öldürdüler. ²² Kral Yoaş Zekeriya'nın babası Yehoyada'nın kendisine yaptığı iyiliği unutup oğlunu öldürdü. Zekeriya ölürken, <<RAB bu yaptığınızı görüp hesabını sorsun>> dedi.

²³ Yıl sonunda*fz* Aram ordusu Yoaş'a saldırıp Yahuda ve Yerus̄alim'e girdi. Halkın bütün önderlerini öldürdüler. Yağmaladıkları malların hepsini Şam Kralı'na gönderdiler. ²⁴ Aram ordusu küçük bir ordu olmasına karşın, RAB çok büyük bir orduyu ellerine teslim etmişti. Çünkü Yahuda halkı, atalarının Tanrısı RAB'bi bırakmıştı. Böylece Aram ordusu Yoaş'ı cezalandırmış oldu. ²⁵ Aramlılar Yoaş'ı ağır yaralı durumda bırakıp gittiler. Yoaş'ın görevlileri, Kâhin Yehoyada'nın oğlunun kanını döktüğü için, düzen kurup onu yatağında öldürdüler. Yoaş'ı Davut Kenti'nde gömdülerse de, kralların mezarlığına gömmediler. ^{zz}24:23 <<Yıl sonunda>>: O çağda kullanılan iki ayrı takvime göre ya <<Sonbahar>> ya da <<İlkbahar>> olabilir.

²⁶ Yoaş'a düzen kuranlar şunlardı: Ammonlu Şimat adlı kadının oğlu Zavav, Moavlı Şimrit adlı kadının oğlu Yehozavat. ²⁷ Yoaş'ın oğullarının öyküsü, kendisine Tanrı'dan defalarca gelen bildiriler, Tanrı'nın Tapınağı'nın onarımıyla ilgili konular kralların tarihine ilişkin yorumda yazılıdır. Yerine oğlu Amatsya kral oldu.

Amatsya'nın Yahuda Krallığı

(2Kr.14:1-22)

25Bölüm

¹ Amatsya yirmi beş yaşında kral oldu ve Yerus̄alim'de yirmi dokuz yıl krallık yaptı. Annesi Yerus̄alimli Yehoaddan'dı. ² Amatsya RAB'bin gözünde doğru olanı yaptıysa da bütün yüreğiyle yapmadı. ³ Krallığını güçlendirdikten sonra, babasını öldüren görevlileri öldürttü. ⁴ Ancak Musa'nın kitabındaki yasaya uyarak çocuklarını öldürtmedi. Çünkü RAB, <<Ne babalar çocuklarının günahından ötürü öldürülecek, ne de çocuklar babalarının. Herkes kendi günahı için öldürülecek>> diye buyurmuştu.

⁵ Amatsya Yahudalılar'ı topladı. Bütün Yahudalılar'la Benyaminliler'i boylarına göre binbaşlıların ve yüzbaşlıların denetimine verdi. Yaşları yirmi ve yirminin üstünde olanların sayımını yaptı. Savaşa hazır, mızrak ve kalkan kullanabilen üç yüz bin seçme asker olduğunu saptadı. ⁶ Ayrıca İsrail'den yüz talant*fa* gümüş karşılığında, yüz bin yiğit savaşçı tuttu.

⁷ Bu sırada bir Tanrı adamı gelip krala şöyle dedi: <<Ey kral, İsrail'den gelen askerler seninle savaşa gitmesin. Çünkü RAB İsraililer'le, yani Efrayimliler'le birlikte değıl.

⁸ Gidersen, yiğitçe savaşsan bile Tanrı seni düşmanın önünde bozguna uğratacak. Tanrı'nın yardım etmeye de, bozguna uğratmaya da gücü vardır.>>

⁹ Amatsya, <<Ya İsrail askerleri için ödediğim yüz talant*fa* ne olacak?>> diye sordu.

^{aa}25:6,9 <<Yüz talant>>: Yaklaşık 3.45 ton.

Tanrı adamı, <<RAB sana bundan çok daha fazlasını verebilir>> diye karşılık verdi.

¹⁰ Bunun üzerine Amatsya Efrayim'den gelen askerlerin evlerine dönmelerini buyurdu. Yahudalılar'a çok kızan askerler büyük bir öfke içinde evlerine döndüler.

¹¹ Amatsya cesaretini toplayarak ordusunu Tuz Vadisi'ne götürdü. Yahudalılar orada on bin Seirli'yi öldürdü. ¹² Sağ olarak ele geçirdikleri on bin kişiyi de uçurumun kenarına götürüp oradan aşağıya attılar. Hepsi paramparça oldu.

¹³ Bu arada Amatsya'nın kendisiyle birlikte savaşa katılmamaları için geri gönderdiği askerler, Samiriye ile Beythoron arasındaki Yahuda kentlerine saldırdılar. Üç bin kişi öldürüp çok miktarda mal yağmaladılar.

¹⁴ Amatsya, Edomlular'ı bozguna uğrattıktan sonra, dönüşte Seir halkının putlarını yanında getirdi. Kendisine ilah olarak diktiği putlara taptı ve buhur yaktı. ¹⁵ RAB Amatsya'ya öfkeleni. Ona bir peygamber göndererek, <<Halkını senin elinden kurtaramayan bu halkın ilahlarına neden tapıyorsun?>> diye sordu. ¹⁶ Peygamber konuşmasını sürdürmekteyken Amatsya ona, <<Seni krala danışman mı atadık? Sus! Yoksa öldürüleceksin>> dedi.

Peygamber, <<Tanrı'nın seni yok etmeye karar verdiğini biliyorum. Çünkü sen bu kötülüğü yaptın, öğüdüme de aldırış etmedin!>> dedikten sonra sustu.

¹⁷ Yahuda Kralı Amatsya, danışmanlarıyla konuştuğundan sonra Yehu oğlu Yehoahaz oğlu İsrail Kralı Yehoaş'a, <<Gel, yüz yüze görüşelim>> diye haber gönderdi.

¹⁸ İsrail Kralı Yehoaş da karşılık olarak Yahuda Kralı Amatsya'ya şu haberi gönderdi: <<Lübnan'da dikenli bir çalı, sedir ağacına, <Kızını oğluma eş olarak ver> diye haber yollar. O sırada oradan geçen yabancı bir hayvan basıp çalıyı çiğner. ¹⁹ İşte Edomlular'ı bozguna uğrattın diye böbürleniyorsun. Otur evinde! Niçin bela arıyorsun? Kendi başını da, Yahuda halkının başını da derde sokacaksın.>>

²⁰ Ne var ki, Amatsya dinlemek istemedi. Bunun böyle olması Tanrı'nın isteğiydi. Edom'un ilahlarına taptıkları için Tanrı onları düşmanın eline teslim etmeye karar vermişti. ²¹ Derken İsrail Kralı Yehoaş Yahuda Kralı Amatsya'nın üzerine yürüdü. İki ordu Yahuda'nın Beytşemeş Kenti'nde karşılaştı. ²² İsraililer'in önünde bozguna uğrayan Yahudalılar evlerine kaçtı. ²³ İsrail Kralı Yehoaş, Yehoahaz*fb* oğlu Yoaş oğlu Yahuda Kralı Amatsya'yı Beytşemeş'te yakalayıp Yerusolim'e götürdü. Efrayim Kapısı'ndan Köşe Kapısı'na kadar Yerusolim surlarının dört yüz arşınlık*fc* bölümünü yıktırdı. ²⁴ Tanrı'nın Tapınağı'nda Ovet-Edom soyunun gözetimi altındaki altını, gümüşü, eşyaları, sarayın hazinelerini ve bazı adamları da rehine olarak yanına alıp Samiriye'ye döndü. ^{b25:23} <<Yehoahaz>>: Ahazyaya diye de bilinir. ^{c25:23} <<Dört yüz arşın>>:

Yaklaşık 180 m.

Yahuda Kralı Amatsya'nın Ölümü

(2Kr.14:17-20)

²⁵ Yahuda Kralı Yoaş oğlu Amatsya, İsrail Kralı Yehoahaz oğlu Yehoaş'ın ölümünden sonra on beş yıl daha yaşadı. ²⁶ Amatsya'nın yaptığı öbür işler, başından sonuna dek, Yahuda ve İsrail krallarının tarihinde yazılıdır. ²⁷ RAB'bin ardınca yürümekten vazgeçtiği andan başlayarak Yerusolim'de Amatsya'ya bir düzen kurulmuştu. Amatsya Lakiş'e kaçtı. Ardından adam göndererek onu öldürttüler. ²⁸ Ölüsü at sırtında getirildi, Yahuda Kenti'nde*fc* atalarının yanına gömüldü. ^{c25:28} <<Yahuda Kenti>>, yani <<Yerusolim>>.

Uzziya'nın Yahuda Krallığı

(2Kr.14:21-22; 15:1-7)

26Bölüm

¹ Yahuda halkı Amatsya'nın yerine on altı yaşındaki oğlu Uzziya'yı*fd* kral yaptı.

² Babası Amatsya ölüp atalarına kavuştuktan sonra Uzziya Eylat Kenti'ni onarıp

Yahuda topraklarına kattı. ³ Uzziya on altı yaşında kral oldu ve Yerus̄alim'de elli iki yıl krallık yaptı. Annesi Yerus̄alimli Yekolya'ydı. ⁴ Babası Amatsya gibi, Uzziya da RAB'bin gözünde doğru olanı yaptı. ⁵ Kendisine Tanrı korkusunu öğreten Zekeriya'nın günlerinde Tanrı'ya yöneldi. RAB'be yöneldiği sürece Tanrı onu başarılı kıldı. ^{da}26:1

<<Uzziya>>: *Azarya diye de bilinir.*

⁶ Uzziya Filistliler'e savaş açtı. Gat, Yavne ve Aşdot'un surlarını yıktırdı. Sonra Aşdot yakınlarında ve Filist bölgesinde kentler kurdu. ⁷ Filistliler'e, Gur-Baal'da yaşayan Araplar'a ve Meunlular'a karşı Tanrı ona yardım etti. ⁸ Ammonlular Uzziya'ya haraç vermeye başladılar. Gitgide güçlenen Uzziya'nın ünü Mısır sınırına dek ulaştı.

⁹ Uzziya Yerus̄alim'de Köşe Kapısı, Dere Kapısı ve surun köşesi üzerinde kuleler kurup bunları sağlamlaştırdı. ¹⁰ Şefela'da ve ovada çok sayıda hayvanı olduğundan, kırdan gözetleme kuleleri yaptırarak birçok sarnıç açtırdı. Dağlık bölgelerde, verimli topraklarda da ırgatları, bağcılarını vardı; çünkü toprağı severdi. ¹¹ Uzziya'nın savaşa hazır bir ordusu vardı. Kralın komutanlarından Hananya'nın denetiminde Yazman Yeiel'le görevli Maaseya'nın yaptığı sayımın sonuçlarına göre, bu ordu bölük bölük savaşa girerdi. ¹² Yiğit savaşçıları yöneten boy başlarının sayısı 2 600'dü. ¹³ Bunların komutası altında krala yardım etmek için düşmanla yiğitçe savaşacak 307 500 askerden oluşan bir ordu vardı. ¹⁴ Uzziya bütün ordu için kalkan, mızrak, miğfer, zırh, yay, sapan taşı sağladı. ¹⁵ Yerus̄alim'de becerikli adamlarca tasarlanmış gereçler yaptırdı. Okları, büyük taşları fırlatmak için bu gereçleri kulelere ve köşelere yerleştirdi. Uzziya'nın ünü uzaklara kadar yayıldı; çünkü gördüğü olağanüstü yardım sayesinde büyük güce kavuşmuştu.

¹⁶ Ne var ki, güçlenince kendisini yıkıma sürükleyecek bir gurura kapıldı. Tanrısı RAB'be ihanet etti. Buhur sunağı üzerinde buhur yakmak için RAB'bin Tapınağı'na girdi. ¹⁷ Kâhin Azarya ile RAB'bin yürekli seksen kâhini de ardısıra tapınağına girdiler. ¹⁸ Kral Uzziya'ya karşı durarak, <<Ey Uzziya, RAB'be buhur yakmaya hakkın yok!>> dediler, <<Ancak Harun soyundan kutsanmış kâhinler buhur yakabilir. Tapınaktan çık! Çünkü sen RAB'be ihanet ettin; RAB Tanrı da seni onurlandırmayacak!>> ¹⁹ Buhur yakmak için elinde buhurdan tutan Uzziya kâhinlere öfkelenirdi. Öfkelenir öfkelenmez de kâhinlerin önünde, RAB'bin Tapınağı'ndaki buhur sunağının yanında duran Uzziya'nın alnında deri hastalığı belirdi. ²⁰ Başkâhin Azarya ile öbür kâhinler ona bakınca alnında deri hastalığı belirmediğini gördüler. Onu çabucak oradan çıkardılar. Uzziya da çıkmaya istekliydi, çünkü RAB onu cezalandırmıştı. ²¹ Kral Uzziya ölünceye kadar deri hastalığından kurtulamadı. Bu yüzden ayrı bir evde yaşadı ve RAB'bin Tapınağı'na sokulmadı. Sarayı ve ülke halkını oğlu Yotam yönetti.

²² Uzziya'nın yaptığı öbür işleri, başından sonuna dek, Amots oğlu Peygamber Yeşaya yazmıştır. ²³ Uzziya ölüp atalarına kavuşunca, deri hastalığına yakalandığı için onu atalarının yanına, kral mezarlığının ayrı bir yerine gömdüler. Yerine oğlu Yotam kral oldu.

Yotam'ın Yahuda Krallığı

(2Kr.15:32-38)

27Bölüm

¹ Yotam yirmi beş yaşında kral oldu ve Yerus̄alim'de on altı yıl krallık yaptı. Annesi Sadok'un kızı Yerus̄a'ydı. ² Babası Uzziya gibi, Yotam da RAB'bin gözünde doğru olanı yaptı. Ancak RAB'bin Tapınağı'na girmedi. Ne var ki, halk kötülük yapmayı sürdürmekteydi.

³ Yotam RAB'bin Tapınağı'nın Yukarı Kapısı'nı onardı. Ofel Tepesi'ndeki surun üzerinde de birçok iş yaptı. ⁴ Yahuda'nın dağlık bölgesinde kentler, ormanlık tepelerinde kaleler ve kuleler kurdu.

⁵ Ammon Kralı'yla savaşarak Ammonlular'ı yendi. Ammonlular o yıl için kendisine yüz talant*fe* gümüş, on bin kor buğday*ff*, on bin kor arpa*fg* verdiler. İkinci ve üçüncü yıllar için de aynı miktarı ödediler. ⁶ Tanrısı RAB'bin önünde kararlı bir şekilde

yürüyen Yotam giderek güçlendi. ^e27:5 <<Yüz talant>>: Yaklaşık 3.45 ton. ^f27:5 <<On bin kor buğday>>: Yaklaşık 1 800 ton. ^g27:5 <<On bin kor arpa>>: Yaklaşık 1 500 ton.

⁷ Yotam'ın yaptığı öbür işler, bütün savaşları ve uygulamaları, İsrail ve Yahuda krallarının tarihinde yazılıdır. ⁸ Yotam yirmi beş yaşında kral oldu ve Yeruşalim'de on altı yıl krallık yaptı. ⁹ Yotam ölüp atalarına kavuşunca, onu Davut Kenti'nde gömdüler. Yerine oğlu Ahaz kral oldu.

Ahaz'ın Yahuda Krallığı (2Kr.16:1-20)

28Bölüm

¹ Ahaz yirmi yaşında kral oldu ve Yeruşalim'de on altı yıl krallık yaptı. RAB'bin gözünde doğru olanı yapan atası Davut gibi davranmadı. ² İsrail krallarının yollarını izledi; Baallar'a* tapmak için dökme putlar bile yaptırdı. ³ Ben-Hinnom Vadisi'nde buhur yaktı. RAB'bin İsrail halkının önünden kovmuş olduğu ulusların iğrenç törelerine uyarak oğullarını ateşte kurban etti. ⁴ Puta tapılan yerlerde, tepelerde, bol yapraklı her ağacın altında kurban kesip buhur yaktı.

⁵ İşte bu nedenle Tanrısı RAB Ahaz'ı Aram Kralı'nın eline teslim etti. Aramlılar onu bozguna uğrattılar, halkından birçoğunu tutsak alıp Şam'a götürdüler.

Ayrıca onu ağır bir yenilgiye uğratan İsrail Kralı'nın eline de teslim edildi. ⁶ Remalya oğlu İsrail Kralı Pekah, Yahuda'da bir günde yüz yirmi bin yiğit askeri öldürttü. Çünkü Yahuda halkı atalarının Tanrısı RAB'be sırt çevirmişti. ⁷ Efrayimli yiğit Zikri, kralın oğlu Maaseya'yı, saray sorumlusu Azrikam'ı ve kraldan sonra ikinci adam olan Elkana'yı öldürdü.

⁸ İsraililer kardeşleri olan Yahudalılar'dan iki yüz bin kadınla çocuğu tutsak aldı. Bu arada çok miktarda malı da yağmalayıp Samiriye'ye taşıdılar. ⁹ Orada RAB'bin Odet adında bir peygamberi vardı. Odet Samiriye'ye dönmekte olan ordunun karşısına çıkıp şöyle dedi: <<Atalarınızın Tanrısı RAB, Yahuda halkına öfkeleniği için onları elinize teslim etti. Ama siz göklere erişen bir öfkeyle onları öldürdünüz. ¹⁰ Şimdi de Yahuda ve Yeruşalim halkını kendinize kadın ve erkek köleler yapmayı düşünüyorsunuz. Tanrımız RAB'be karşı siz hiç suç işlemediniz mi? ¹¹ Şimdi beni dinleyin! Kardeşlerinizden aldığınız tutsakları geri gönderin, çünkü RAB'bin kızgın öfkesi üzerinizdedir.>>

¹² Efrayim halkının önderlerinden Yehohanan oğlu Azarya, Meşillemot oğlu Berekyia, Şallum oğlu Yehizkiya ve Hadlay oğlu Amasa savaştan dönenlerin karşısına çıkarak, ¹³ <<Tutsakları buraya getirmeyin, yoksa RAB'be karşı suç işlemiş olacağız>> dediler, <<Suçlarımızı, günahlarımızı çoğaltmak mı istiyorsunuz? Şimdiden yeterince suçumuz var zaten. RAB'bin kızgın öfkesi İsrail halkının üzerindedir.>>

¹⁴ Bunun üzerine savaşçılar tutsaklarla yağmalanan malları önderlerin ve topluluğun önüne bıraktılar. ¹⁵ Görevlendirilen belirli kişiler tutsakları aldılar, yağmalanmış giysilerle aralarındaki çıplakların hepsini giydirdiler. Onlara giysi, çarık, yiyecek, içecek sağladılar. Yaralarına zeytinyağı sürdüler. Yürüyemeyecek durumda olanları eşeklere bindirdiler. Onları hurma kenti Eriha'ya, kardeşlerine geri götürdükten sonra Samiriye'ye döndüler.

¹⁶ O sırada Kral Ahaz yardım istemek için Asur Kralı'na haber gönderdi. ¹⁷ Edomlular yine Yahuda'ya saldırmış, onları yenip tutsak almışlardı. ¹⁸ Filistliler ise Şefela bölgesiyle Yahuda'nın Negev bölgesindeki kentlere akınlar düzenleyip Beytşemeş, Ayalon, Gederot ile Soko, Timna, Gimzo ve çevre köylerini ele geçirerek buralara yerleşmişlerdi. ¹⁹ RAB İsrail*fh* Kralı Ahaz yüzünden Yahuda halkını bu ezik duruma düşürmüştü. Çünkü Ahaz Yahuda'yı günaha özendirmiş ve RAB'be ihanet etmişti. ²⁰ Asur Kralı Tiglat-Pileser Ahaz'a geldi, ama yardım edeceğine onu sıkıntıya düşürdü. ²¹ Ahaz RAB'bin Tapınağı'ndan, saraydan ve önderlerden aldıklarını Asur Kralı'na armağan ettiyse de ona yaranamadı.

²² İşte Ahaz denen bu kral, sıkıntılı günlerinde RAB'be ihanetini artırdı. ²³ Daha önce

kendisini bozguna uğratan Şam ilahlarına kurbanlar sundu. <<Madem ilahları Aram krallarına yardım etti, onlara kurban sunayım da bana da yardım etsinler>> diye düşünüyordu. Ne var ki, bu ilahlar onun da, bütün İsrail halkının da yıkımına neden oldu. ²⁴ Ahaz Tanrı'nın Tapınağı'ndaki eşyaları toplayıp parçaladı. RAB'bin Tapınağı'nın kapılarını kapatıp Yeruşalim'in her köşesinde sunaklar yaptırdı. ²⁵ Başka ilahlara buhur yakmak için Yahuda'nın her kentinde tapınma yerleri yaparak atalarının Tanrısı RAB'bi öfkelenirdi. ²⁶ Ahaz'ın yaptığı öbür işler ve bütün uygulamaları, başından sonuna dek, Yahuda ve İsrail krallarının tarihinde yazılıdır. ²⁷ Ahaz ölüp atalarına kavuşunca, onu İsrail*fh* krallarının mezarlığına gömeceklerine Yeruşalim Kenti'nde gömdüler. Yerine oğlu Hizkiya kral oldu. ^{h^b28:19,27} <<İsrail>>, yani <<Yahuda>>.

Hizkiya'nın Yahuda Krallığı

(2Kr.18:1-3)

29Bölüm

¹ Hizkiya yirmi beş yaşında kral oldu ve Yeruşalim'de yirmi dokuz yıl krallık yaptı. Annesi Zekeriya'nın kızı Aviya'ydı. ² Atası Davut gibi, o da RAB'bin gözünde doğru olanı yaptı.

Hizkiya Tapınağı Onarıp Kutsuyor

³ Hizkiya krallığının birinci yılının birinci ayında* RAB'bin Tapınağı'nın kapılarını açıp onardı. ⁴ Sonra kâhinlerle Levililer'i çağırıp tapınağın doğusundaki alanda topladı. ⁵ Onlara, <<Ey Levililer, beni dinleyin!>> dedi, <<Şimdi kendinizi kutsayın; atalarınızın Tanrısı RAB'bin Tapınağı'nı da kutsayın. İğrenç olan her şeyi kutsal yerden çıkarın. ⁶ Atalarımız Tanrı'ya ihanet ettiler. Tanrımız RAB'bin gözünde kötü olanı yaparak O'nu bıraktılar. Yüzlerini RAB'bin Konutu'ndan ayırıp ona sırt çevirdiler. ⁷ Tapınağın eyvana açılan kapılarını kapattılar, kandilleri sönmeye bıraktılar. Kutsal yerde İsrail'in Tanrısı'na buhur yakmadılar, yakmalık sunu* da sunmadılar. ⁸ Yahuda ve Yeruşalim halkı bu yüzden RAB'bin öfkesine uğradı. Gözlemlerinizle gördüğünüz gibi, RAB'bin onlara yaptığı, başkalarını korkuya, dehşete düşürdü. Alay konusu oldular. ⁹ İşte bu yüzden, babalarımız kılıçtan geçirildi; oğullarımız, kızlarımız, karılarımız tutsak alındı. ¹⁰ Şimdi, bize duyduğu kızgın öfkeyi yatıştırmak için, İsrail'in Tanrısı RAB'le bir antlaşma yapmayı tasarlıyorum. ¹¹ Oğullarım, artık işi savsaklamayın! Çünkü RAB önünde durmanız, hizmet etmeniz, hizmetkârları olmanız ve buhur yakmanız için sizi seçti.>>

¹² İşe başlayan Levililer şunlardı:

Kehat boyundan Amasay oğlu Mahat, Azarya oğlu Yoel;
Merari boyundan Avdi oğlu Kiş, Yehallelel oğlu Azarya;
Gerşon boyundan Zimma oğlu Yoah, Yoah oğlu Eden;

¹³ Elisafan soyundan Şimri, Yeiel;

Asaf soyundan Zekeriya, Mattanya;

¹⁴ Heman soyundan Yehiel, Şimi;

Yedutun soyundan Şemaya ve Uzziel.

¹⁵ Bu Levililer kardeşlerini topladılar. Kendilerini kutsadıktan sonra, RAB'bin sözü uyarınca kralın buyruğuyla RAB'bin Tapınağı'nı dinsel açıdan arındırmak için içeri girdiler.

¹⁶ RAB'bin Tapınağı'nı arındırmak için içeri giren kâhinler tapınakta buldukları bütün kirli sayılan şeyleri tapınağın avlusuna çıkardılar. Levililer bunları dışarı çıkarıp Kidron Vadisi'ne götürdüler. ¹⁷ Birinci ayın ilk günü kutsamaya başladılar; ayın sekizinci günü tapınağın eyvanına vardılar. Tapınağı kutsamayı sekiz gün daha sürdürerek, birinci ayın on altıncı günü işi bitirdiler.

¹⁸ Sonra Kral Hizkiya'ya giderek, <<Bütün RAB'bin Tapınağı'nı, yakmalık sunu sunağıyla takımlarını, adak ekmeklerinin* dizildiği masayla takımlarını arındırdık>> dediler,

¹⁹ <<Ayrıca krallığı döneminde ihanet eden Ahaz'ın attığı bütün takımları da hazırlayıp kutsadık. Hepsini RAB'bin sunağının önünde duruyor.>>

²⁰ Ertesi gün Kral Hizkiya erkenden kentten ileri gelenlerini toplayıp onlarla birlikte RAB'bin Tapınağı'na gitti. ²¹ Kral ailesi, tapınak ve Yahuda halkı için günah sunusu* olarak yedi boğa, yedi koç, yedi kuzu, yedi teke getirdiler. Hizkiya bunları RAB'bin sunağının üzerinde sunmaları için Harun soyundan gelen kâhinlere buyruk verdi. ²² Önce boğalar kesildi, kâhinler boğaların kanını sunağın üzerine döktüler. Sonra sırasıyla koçları ve kuzuları keserek kanlarını sunağın üzerine döktüler. ²³ Tekeleri günah sunusu olarak kralla topluluğun önüne getirdiler. Kralla topluluk ellerini tekelerin üzerine koydu. ²⁴ Sonra kâhinler tekeleri kestiler. Bütün İsrail halkının günahlarını bağışlatmak için tekelerin kanını sunağın üzerinde günah sunusu olarak sundular. Çünkü kral yakmalık sunu ve günah sunusunu bütün İsrail halkı adına sunmaları için buyruk vermişti. ²⁵ Sonra kral Davut'un, bilicisi* Gad'ın ve Peygamber Natan'ın düzenine göre Levililer'i ziller, çenkler ve lirlerle RAB'bin Tapınağı'na yerleştirdi. RAB bu düzeni peygamberleri aracılığıyla vermişti. ²⁶ Böylece Levililer Davut'un çalgılarıyla, kâhinler de borazanlarıyla yerlerini aldılar. ²⁷ Hizkiya yakmalık sununun sunağın üzerinde yakılmasını buyurdu. Sunu sunulmaya başlayınca, borazanlar ve İsrail Kralı Davut'un çalgıları eşliğinde RAB'be ezgiler okumaya koyuldular. ²⁸ Ezgiciler ezgi söylüyor, borazancılar borazan çalıyor, bütün topluluk tapınıyordu. Yakmalık sunu bitinceye dek bu böyle sürüp gitti.

²⁹ Yakmalık sunular sunulduktan sonra, kralla yanındakiler yere kapanıp tapındılar. ³⁰ Kral Hizkiya ile önderler, Levililer'e Davut'un ve Bilici Asaf'ın sözleriyle RAB'bi övmelerini söylediler. Onlar da sevinçle övgüler sundular, başarılarını eğip tapındılar.

³¹ Hizkiya, <<Artık kendinizi RAB'be adanmış bulunuyorsunuz>> dedi, <<Gelin, RAB'bin Tapınağı'na kurbanlar, şükran sunuları getirin.>> Bunun üzerine topluluk kurban ve şükran sunuları getirdi. İçlerindeki istekli kişiler de yakmalık sunular getirdiler.

³² Topluluğun yakmalık sunu olarak getirdiği hayvanların sayısı yetmiş sığır, yüz koç, iki yüz kuzuydu. Bunların tümü RAB'be yakmalık sunu olarak sunulmak içindi. ³³ Kurban olarak adanan hayvanlar altı yüz sığır, üç bin davardı. ³⁴ Yakmalık sunu olarak kesilen hayvanların derilerini yüzecek kâhinlerin sayısı yetersizdi. Bu nedenle kardeşleri Levililer iş bitene ve öbür kâhinler kutsanana dek onlara yardım etti. Çünkü Levililer kendilerini kutsamaya kâhinlerden daha çok özen göstermişlerdi. ³⁵ Çok sayıda yakmalık sununun yanısıra esenlik sunularının* yağ ve yakmalık sunularla birlikte sunulan dökmelik sunular da vardı.

Böylece RAB'bin Tapınağı'ndaki hizmet düzeni yeniden kurulmuş oldu. ³⁶ Hizkiya'yla bütün halk, Tanrı'nın halk için yaptıkları karşısında sevinç içindeydi; çünkü her şey çabucak tamamlanmıştı.

Fısıh Bayramı Kutlanıyor

30Bölüm

¹ Hizkiya, bütün İsrail ve Yahuda halkına haber göndererek, Efrayim ve Manaşe halkına da mektup yazarak, İsrail'in Tanrısı RAB için Fısıh Bayramı'nı* kutlamak amacıyla Yeruşalim'deki RAB'bin Tapınağı'na gelmelerini bildirdi. ² Kralla önderleri ve Yeruşalim'deki topluluk Fısıh Bayramı'nı ikinci ay* kutlamaya karar verdiler. ³ Bayramı zamanında kutlayamamışlardı; çünkü ne kendini kutsamış yeterli sayıda kâhin vardı, ne de halk Yeruşalim'de toplanabilmişti. ⁴ Bu tasarı kralla da topluluğa da uygun görüldü. ⁵ Herkes Yeruşalim'e gelip İsrail'in Tanrısı RAB için Fısıh Bayramı'nı kutlasın diye Beer-Şeva'dan Dan'a kadar bütün İsrail ülkesine duyuru yapmaya karar verdiler. Çünkü bayram, yazılı olduğu gibi çok sayıda insanla kutlanmamıştı. ⁶ Kralın buyruğu uyarınca ulaklar, kral ve önderlerinden aldıkları mektuplarla bütün İsrail ve Yahuda'yı koşa koşa dolaşarak şu duyuruyu yaptılar: <<Ey İsrail halkı! İbrahim'in, İshak'ın ve İsrail'in Tanrısı RAB'be dönün. Öyle ki, O da sağ kalanlarınıza, Asur krallarının elinden kurtulanlarınıza dönsün. ⁷ Atalarının

---

Tanrısı RAB'be ihanet eden atalarınıza, kardeşlerinize benzemeyin; gördüğünüz gibi RAB onları dehşet verici bir duruma düşürdü. ⁸ Atalarınız gibi inatçı olmayın, RAB'be boyun eğin. O'nun sonsuza dek kutsal kıldığı tapınağa gelin. Kızgın öfkesinin sizden uzaklaşması için Tanrınız RAB'be kulluk edin. ⁹ RAB'be dönerseniz, kardeşlerinizi, oğullarınızı tutsak edenler onlara acıyıp bu ülkeye dönmelerine izin vereceklerdir. Çünkü Tanrınız RAB lütfeden, acıyan bir Tanrı'dır. O'na dönerseniz, O da yüzünü sizden çevirmeyecektir.>>

¹⁰ Ulaklar Efrayim ve Manaşşe bölgelerinde Zevulun'a dek kent kent dolaştılar. Ne var ki, halk gülerek onlarla alay etti. ¹¹ Ama Aşer, Manaşşe ve Zevulun halkından bazıları alçakgönüllü bir tutum takınarak Yerusâlim'e gitti. ¹² Birlik ruhu vermek için Tanrı'nın eli Yahuda'nın üzerindeydi. Öyle ki, Tanrı kral ve önderlerin RAB'bin sözü uyarınca verdikleri buyruğa halkın uymasını sağladı.

¹³ İkinci ay Mayasız Ekmek Bayramı'nı* kutlamak için çok büyük bir topluluk Yerusâlim'de toplandı. ¹⁴ İşe Yerusâlim'deki sunakları kaldırmakla başladılar. Bütün buhur sunaklarını kaldırıp Kidron Vadisi'ne attılar. ¹⁵ İkinci ayın on dördüncü günü Fısh* kurbanını kestiler. Kâhinlerle Levililer utanarak kendilerini kutsadılar, sonra RAB'bin Tapınağı'na yakmalık sunular* getirdiler. ¹⁶ Bunun ardından, Tanrı adamı Musa'nın Yasası uyarınca, geleneksel yerlerini aldılar. Kâhinler Levililer'in elinden aldıkları kurban kanını sunağın üstüne döktüler. ¹⁷ Topluluk arasında kendini kutsamamış birçok kişi vardı; bu nedenle arınmamış olanların Fısh kurbanını kesme ve RAB'be adama görevini Levililer üstlendi. ¹⁸⁻¹⁹ Çok sayıda insan, Efrayim, Manaşşe, İssakar ve Zevulun'dan gelen halkın birçoğu kendisini dinsel açıdan arındırmamıştı; öyleyken yazılana ters düşerek Fısh kurbanını yediler. Hizkiya onlar için şöyle dua etti: <<Kutsal yerin kuralları uyarınca arınmamış bile olsa, RAB Tanrı'ya, atalarının Tanrısı'na yönelmeye yürekten kararlı olan herkesi iyi olan RAB bağışlasın.>> ²⁰ RAB Hizkiya'nın yakarışını duydu ve halkı bağışladı*fi*. ¹²30:20 <<Bağışladı>>: İbranice <<Sağlığı kavuşturdu>> (bkz. 7:14).

²¹ Yerusâlim'deki İsraililer Mayasız Ekmek Bayramı'nı yedi gün büyük sevinçle kutladılar. Levililer'le kâhinler RAB'bi yüceltmek amacıyla kullanılan yüksek sesli çalgılarla her gün O'nu övüyorlardı.

²² Hizkiya RAB'be hizmetlerini başarıyla yerine getiren Levililer'i övdü. Yedi gün boyunca herkes esenlik kurbanlarını kesip atalarının Tanrısı RAB'be şükrederek bayramda kendisine ayrılan paydan yedi.

²³ Topluluk bayramı yedi gün daha kutlamaya karar verdi. Böylece herkes bayramı yedi gün daha sevinçle kutladı. ²⁴ Yahuda Kralı Hizkiya topluluğa bin boğayla yedi bin davar sağladı; önderler de topluluğa bin boğayla on bin davar daha verdiler. Birçok kâhin kendini kutsadı. ²⁵ Bütün Yahuda topluluğu, kâhinler, Levililer, İsrail'den gelen topluluk, İsrail'den gelip Yahuda'ya yerleşen yabancılar sevindi. ²⁶ Yerusâlim'de büyük sevinç vardı. Çünkü İsrail Kralı Davut oğlu Süleyman'ın günlerinden bu yana Yerusâlim'de böylesi bir olay yaşanmamıştı. ²⁷ Levili kâhinler ayağa kalkıp halkı kutsadılar. Tanrı onları duydu. Çünkü duaları O'nun kutsal konutuna, göklere erişmişti.

Hizkiya Dinsel Kuralları Düzenliyor

31Bölüm

¹ Bütün bunlar sona erince, oradaki İsraililer Yahuda kentlerine giderek dikili taşları parçalayıp Aşera* putlarını devirdiler. Yahuda, Benyamin, Efrayim ve Manaşşe bölgelerindeki puta tapılan yerlerin ve sunakların hepsini yıktılar. Sonra herkes kendi kentine, toprağına döndü.

² Hizkiya kâhinlerle Levililer'i görevlerine göre bölüklere ayırdı. Kimine yakmalık sunuları* ve esenlik sunularını* sunma, kimine hizmet etme, kimine de RAB'bin Konutu'nun

---

kapılarında şükredip övgüler söyleme görevini verdi. ³ Kral da RAB'bin Yasası uyarınca sabah akşam sunulmak üzere yakmalık sunular, Şabat* günleri, Yeni Ay ve bayramlarda sunulacak yakmalık sunular için sürüsünden hayvanlar verdi. ⁴ Yerusâlim'de yaşayan halka da kâhinlerle Levililer'in paylarına düşeni vermelerini buyurdu; öyle ki, RAB'bin Yasası'na kendilerini adayabilsinler. ⁵ Kralın bu buyruğunu duyar duymaz İsrâilliler ilk yetişen tahıl, yeni şarap, zeytinyağı, bal ve bütün tarla ürünlerinden bol bol verdiler. Bunun yanısıra her şeyin ondalığını da bol bol getirdiler. ⁶ Yahuda kentlerinde yaşayan İsrâilliler'le Yahudalılar da sığırlarının, davarlarının, Tanrıları RAB'be adanmış oldukları kutsal armağanların ondalığını getirip bir araya yığdılar. ⁷ Ondalıkların toplanması üçüncü aydan* yedinci aya kadar sürdü. ⁸ Hizkiya ile önderler gelip yığınları görünce, RAB'be övgüler sunup halkı İsrail'i kutsadılar.

⁹ Hizkiya kâhinlerle Levililer'e yığınları sorunca, ¹⁰ Sadok soyundan Başkâhin Azarya şu yanıtı verdi: <<Halk RAB'bin Tapınağı'na bağış getirmeye başladıktan bu yana iyiyip doyduk; üstelik artırdık da. Çünkü RAB halkını kutsadı. Bu büyük yığın da artakalandır.>>

¹¹ Hizkiya RAB'bin Tapınağı'ndaki depoların hazırlanması için buyruk verdi. Depolar hazırlandı. ¹² Bağışlar, ondalıklar, adanan armağanlar sadakatle içeri getirildi. Bütün bu işlerin sorumlusu olarak Levili Konanya atandı; kardeşi Şimi de yardımcısı oldu. ¹³ Kral Hizkiya ile Tanrı'nın Tapınağı'nın sorumlusu Azarya, Konanya ile kardeşi Şimi'nin yönetimindeki şu denetçileri atadılar: Yehiel, Azazya, Nahat, Asahel, Yerimot, Yozavat, Eliel, Yismakya, Mahat, Benaya. ¹⁴ Tapınağın Doğu Kapısı'nın nöbetçisi Yimna'nın oğlu Levili Kore, Tanrı'ya gönülden verilen sunuların sorumlusuydu. RAB'be adanan bağışları ve kutsal yiyecekleri dağıtmak için bu göreve getirilmişti. ¹⁵ Eden, Minyamin, Yeşua, Şemaya, Amarya ve Şekanya kâhinlerin yaşadıkları kentlerde bölükleri uyarınca büyük küçük bütün kardeşlerine bağışları dağıtma işinde Kore'ye sadakatle yardım ettiler. ¹⁶⁻¹⁸ Ayrıca soyağacında adı kayıtlı üç ve daha yukarı yaştaki erkeklere, bölüklerine ve sorumluluklarına göre RAB'bin Tapınağı'na girip günün gerektirdiği değişik görevleri yapanların tümüne; bağlı oldukları boylara göre kütüğe kayıtlı kâhinlere, bölüklerine ve sorumluluklarına göre yirmi ve daha yukarı yaştaki Levililer'e; kâhinlerle Levililer'in soyağacında kayıtlı küçük çocuklara, kadınlara, oğullarla kızlara, yani topluluğa yiyecek dağıtıyorlardı. Çünkü kendilerini sadakatle Tanrı'ya adanmışlardı. ¹⁹ Kentlerinin çevresindeki kırlarda ya da herhangi bir kentte yaşayan Harun soyundan kâhinlere gelince, onlardan olan bütün erkeklere ve Levililer'in soyağacında kayıtlı herkese yiyecek dağıtmak için belirli kişiler atanmıştı.

²⁰ Hizkiya bütün Yahuda'da böyle davrandı; Tanrısı RAB'bin önünde iyi, doğru ve hakça olanı yaptı. ²¹ Tanrı'nın Tapınağı'nda üstlendiği görevi bütün yüreğiyle yerine getirdi; Kutsal Yasa'ya, buyruklara uydu; Tanrısı'na yöneldi. Bu sayede başarılı oldu.

Sanherib'in Tehdidi

(2Kr.18:13-19:13; Yşa.36:1-37:13)

32Bölüm

¹ Hizkiya'nın RAB'be bağlılıkla yaptığı bu hizmetlerden sonra Asur Kralı Sanherib gelip Yahuda'ya saldırdı. Surlu kentleri ele geçirmek amacıyla onları kuşattı. ² Sanherib'in Yerusâlim'le savaşmaya hazırlandığını duyan Hizkiya, ³ kentin dışındaki pınarları kapatma konusunda önderlerine ve ordu komutanlarına danıştı. Onlar da onu desteklediler. ⁴ Böylece birçok kişi toplandı. <<Neden Asur Kralı gelip bol su bulsun?>> diyerek bütün pınarları ve ülkenin ortasından akan dereyi kapadılar. ⁵ Hizkiya gücünü toplayarak surun yıkılmış bölümlerini onarttı, üstüne kuleler yaptırdı. Dışardan bir sur daha yaptırarak Davut Kenti'nde Millo'yu* sağlamlaştırdı. Bunların yanısıra, çok sayıda silah ve kalkan hazırlattı.

⁶ Halka komutanlar atadı. Sonra onları kent kapısı yakınındaki alanda toplayarak şöyle yüreklendirdi: ⁷ <<Güçlü ve yürekli olun! Asur Kralı'ndan ve yanındaki büyük ordudan korkmayın, yılmayın. Çünkü bizimle olan onunla olandan daha üstündür. ⁸ Ondaki güç

---

insansaldır; bizdeki güç ise bize yardım eden ve bizden yana savaşan Tanrımız RAB'dir.>> Yahuda Kralı Hizkiya'nın bu sözleri halka güven verdi.

⁹ Asur Kralı Sanherib, bütün ordusuyla Lakiş Kenti'ni kuşatırken, subayları aracılığıyla Yahuda Kralı Hizkiya'ya ve Yeruslaim'de yaşayan Yahuda halkına şu haberi gönderdi:

¹⁰ <<Asur Kralı Sanherib şöyle diyor: <Neye güvenerek Yeruslaim'de kuşatma altında kalıyorsunuz?> ¹¹ Hizkiya, <Tanrımız RAB bizi Asur Kralı'nın elinden kurtaracak> diyerek sizi kandırıyor. Sizi kıtlığa ve susuzluğa terk edip ölüme sürüklüyor. ¹² Tanrı'nın tapınma yerlerini, sunaklarını ortadan kaldıran, Yahuda ve Yeruslaim halkına, <Tek bir sunağın önünde tapınacak, onun üzerinde buhur yakacaksınız> diyen Hizkiya değil mi bu? ¹³ Benim ve atalarımın öbür ülkelerin halklarına neler yaptığımızı bilmiyor musunuz? Ulusların ilahlarından hangisi ülkesini benim elimden kurtarabildi? ¹⁴ Atalarımın büsbütün yok ettiği bu ulusların ilahlarından hangisi halkını elimden kurtarabildi ki, Tanrınız sizi elimden kurtarabilsin? ¹⁵ Hizkiya'nın sizi kandırıp aldatmasına izin vermeyin! Ona güvenmeyin! Çünkü hiçbir ulusun, krallığın ilahlarından bir teki bile halkını elimden ya da atalarımın elinden kurtaramamıştır! Tanrınız kim ki sizi elimden kurtarsın?>>

¹⁶ Sanherib'in subayları RAB Tanrı'ya ve kulu Hizkiya'ya karşı daha birçok şey söylediler. ¹⁷ Sanherib İsrail'in Tanrısı RAB'bi aşağılamak için yazdığı mektuplarda da şöyle diyordu: <<Öteki ulusların tanrıları halklarını elimden kurtaramadıkları gibi, Hizkiya'nın Tanrısı da halkını elimden kurtaramayacak.>> ¹⁸ Sonra kenti ele geçirmek amacıyla surun üstündeki Yeruslaim halkını korkutup yıldırım için Yahudi dilinde bağurdılar. ¹⁹ Üstelik dünyanın öteki uluslarının insan eliyle yapılmış ilahlarından söz edencesine Yeruslaim'in Tanrısı'ndan söz ettiler.

Rab Hizkiya'yı Kurtarıyor

(2Kr.19:14-37; Ysa.37:14-38)

²⁰ Bunun üzerine Kral Hizkiya ile Amots oğlu Peygamber Yeşaya dua edip Tanrı'ya yalvardılar. ²¹ RAB bir melek göndererek Asur Kralı'nın ordugahındaki bütün yiğit savaşçıları, önderleri, komutanları yok etti. Asur Kralı utanç içinde ülkesine döndü. Bir gün kendi ilahının tapınağına girdiğinde de oğullarından bazıları onu orada kılıçla öldürdüler. ²² Böylece RAB Hizkiya'yla Yeruslaim'de yaşayanları Asur Kralı Sanherib'in ve öbür düşmanlarının elinden kurtararak her yanda güvenlik içinde yaşamalarını sağladı. ²³ Yeruslaim'e gelen birçok kişi RAB'be sunular, Yahuda Kralı Hizkiya'ya da değerli armağanlar getirdi. O günden sonra Hizkiya bütün uluslar arasında saygınlık kazandı.

Hizkiya'nın Hastalığı, İyileşmesi ve Ölümü

(2Kr.20:1-21; Ysa.38:1-3)

²⁴ O günlerde Hizkiya ölümcül bir hastalığa yakalanınca, RAB'be yalvardı. RAB yakarışını duyarak ona bir belirti verdi. ²⁵ Ne var ki, Hizkiya kendisine yapılan bu iyiliğe yaraşır biçimde davranmayı büyüklendi. Bu yüzden RAB hem ona, hem Yahuda'ya, hem de Yeruslaim'e öfkelendi. ²⁶ Hizkiya ile Yeruslaim'de yaşayanlar gururu bırakıp alçakgönüllü davranmaya başladılar. Bu sayede Hizkiya'nın krallığı boyunca RAB'bin öfkesine uğramadılar.

²⁷ Hizkiya çok zengin ve onurlu biriydi. Altını, gümüşü, değerli taşları, baharatı, kalkanları ve çeşit çeşit değerli eşyası için hazineler yaptırdı. ²⁸ Ayrıca tahıl ambarları, yeni şarap ve zeytinyağı depoları, sığırlar için ahırlar, sürüler için ağıllar yaptırdı. ²⁹ Bunların yanısıra kendisi için kentler kurdurdu ve çok sayıda davar, sığır edindi. Tanrı ona çok büyük zenginlik vermişti. ³⁰ Gihon Pınarı'nın yukarı ağzını kapayıp suyun Davut Kenti'nin batı yakasından aşağıya akmasını sağlayan da Hizkiya'dır. Üstlendiği her işte başarılı oldu. ³¹ Ama Babil önderlerinin ülkede gerçekleştirilen belirtiyi araştırmak için gönderdiği elçiler gelince, Tanrı Hizkiya'yı denemek ve aklından geçenlerin hepsini öğrenmek için onu bıraktı.

³² Hizkiya'nın yaptığı öbür işler ve RAB'be bağlılığı Amots oğlu Peygamber Yeşaya'nın

---

Yahuda ve İsrail krallarının tarihindeki görünümünde yazılıdır. ³³ Hizkiya ölüp atalarına kavuşunca, Davutoğulları'nın mezarlarının üst kesimine gömüldü. Bütün Yahuda ve Yerusâlim halkı onu saygıyla andı. Yerine oğlu Manaşşe kral oldu.

Manaşşe'nin Yahuda Krallığı

(2Kr.21:1-18)

33Bölüm

¹ Manaşşe on iki yaşında kral oldu ve Yerusâlim'de elli beş yıl krallık yaptı. ² RAB'bin İsrail halkının önünden kovmuş olduğu ulusların iğrenç törelerine uyararak RAB'bin gözünde kötü olanı yaptı. ³ Babası Hizkiya'nın ortadan kaldırdığı puta tapılan yerleri yeniden yaptırdı. Baallar* için sunaklar kurdu, Aşera* putları yaptı. Gök cisimlerine taparak onlara kulluk etti. ⁴ RAB'bin, <<Adım sonsuza dek Yerusâlim'de bulunacaktır>> dediği RAB'bin Tapınağı'nda sunaklar kurdu. ⁵ Tapınağın iki avlusunda gök cisimlerine tapmak için sunaklar yaptırdı. ⁶ Oğullarını Ben-Hinnom Vadisi'nde ateşte kurban etti; falcılık ve büyücülük yaptı. Medyumlara, ruh çağıranlara danıştı. RAB'bin gözünde çok kötülük yaparak O'nu öfkelendirdi.

⁷ Manaşşe yaptırdığı putu Tanrı'nın Tapınağı'na yerleştirdi. Oysa Tanrı tapınağa ilişkin Davut'la oğlu Süleyman'a şöyle demişti: <<Bu tapınakta ve İsrail oymaklarının yaşadığı kentler arasından seçtiğim Yerusâlim'de adım sonsuza dek anılacak. ⁸ Kendilerine Musa aracılığıyla buyurduğum Kutsal Yasa'yı, kuralları, ilkeleri dikkatle yerine getirirlerse, İsrail halkının ayağını bir daha atalarına vermiş olduğum ülkenin dışına çıkarmayacağım.>> ⁹ Ancak Manaşşe Yahudalılar'la Yerusâlim'de yaşayanları öylesine yoldan çıkardı ki, RAB'bin İsrail halkının önünde yok ettiği uluslardan daha çok kötülük yaptılar.

¹⁰ RAB Manaşşe'yle halkını uyardıysa da aldırış etmediler. ¹¹ Bunun üzerine RAB Asur Kralı'nın ordu komutanlarını onların üzerine gönderdi. Manaşşe'yi tutsak alıp burnuna çengel taktılar; tunç* zincirlerle bağlayıp Babil'e götürdüler. ¹² Ne var ki, Manaşşe sıkıntısında Tanrısı RAB'be yakardı ve atalarının Tanrısı önünde son derece alçakgönüllü davrandı. ¹³ RAB'be yalvarınca RAB yakarışını, duasını duydu ve onu yine Yerusâlim'e, krallığına getirdi. İşte o zaman Manaşşe RAB'bin Tanrı olduğunu anladı.

¹⁴ Sonra Davut Kenti için vadideki Gihon Pınarı'nın batısından Balık Kapısı'nın girişine kadar yüksek bir dış sur yaptı; Ofel Tepesi'ni de bu surla çevirdi. Yahuda'nın bütün surlu kentlerine komutanlar yerleştirdi. ¹⁵ RAB'bin Tapınağı'ndan yabancı ilahları ve diktirdiği putu çıkardı; tapınağın bulunduğu tepede ve Yerusâlim'de yaptırdığı bütün sunakları kaldırıp kentin dışına attı. ¹⁶ RAB'bin sunağını yeniden kurup üzerinde esenlik ve şükran kurbanları kesti; Yahuda halkına İsrail'in Tanrısı RAB'be kulluk etmeleri için buyruk verdi. ¹⁷ Ne var ki, halk tapınma yerlerinde kurban sunmayı sürdürdü; ancak yalnız Tanrıları RAB'be kurban sunuyorlardı.

¹⁸ Manaşşe'nin yaptığı öbür işler, Tanrısı'na yakarışı ve İsrail'in Tanrısı RAB'bin adına onu uyaran bilicilerin* sözleri, İsrail krallarının tarihinde yazılıdır. ¹⁹ Duası, Tanrı'nın ona yanıtı, gururundan dönmeden önce işlediği bütün günahlar, ihaneti, yaptırdığı tapınma yerleri, Aşera putlarıyla öbür putları diktirdiği yerler Hozay'ın*fi* tarihinde yazılıdır. ²⁰ Manaşşe ölüp atalarına kavuşunca, kendi sarayına gömüldü. Yerine oğlu Amon kral oldu. ²¹ 33:19 Masoretik metin <<Hozay'ın>>, bir İbranice elyazması ve Septuaginta <<Bilicilerin>>.

Amon'un Yahuda Krallığı

(2Kr.21:19-26)

²¹ Amon yirmi iki yaşında kral oldu ve Yerusâlim'de iki yıl krallık yaptı. ²² Amon da babası Manaşşe gibi RAB'bin gözünde kötü olanı yaptı. Babası Manaşşe'nin yaptırdığı putlara kurban sundu, onlara taptı. ²³ Ancak RAB'bin önünde alçakgönüllülüğü takınan babası

Manaşşe'nin tersine, giderek suçunu artırdı. ²⁴ Görevlileri düzen kurup onu sarayında öldürdüler. ²⁵ Ülke halkı Kral Amon'a düzen kuranların hepsini öldürdü. Yerine oğlu Yoşiya'yı kral yaptı.

Yoşiya'nın Yahuda Krallığı

(2Kr.22:1-2)

34Bölüm

¹ Yoşiya sekiz yaşında kral oldu ve Yerusâlim'de otuz bir yıl krallık yaptı. ² RAB'bin gözünde doğru olanı yaptı. Sağa sola sapmadan atası Davut'un yollarını izledi.

Yoşiya'nın Yaptığı Yenilikler

(2Kr.23:4-20)

³ Yoşiya krallığının sekizinci yılında, daha gençken, atası Davut'un Tanrısı'na yönelmeye başladı. Krallığının on ikinci yılında da Yahuda ve Yerusâlim'i puta tapılan yerlerden, Aşera* putlarından, oyma ve dökme putlardan arındırmaya başladı. ⁴ Yoşiya'nın gözetiminde Baallar'ın* sunaklarını yıktırıp üzerlerindeki buhur sunaklarını parçalattı. Aşera putlarını, oyma ve dökme putları da parçalayıp ezdikten sonra tozlarını onlara kurban sunanların mezarlarına serpti. ⁵ Kâhinlerin kemiklerini kendi sunaklarının üstünde yaktı. Böylece Yahuda ve Yerusâlim'i arındırdı. ⁶ Naftali'ye dek Manaşşe, Efrayim ve Şimon oymaklarının kentleriyle çevredeki yıkıntılarda bulunan ⁷ sunakları, Aşera putlarını yıktı; toz haline gelinceye dek putları ezdi. İsrail ülkesinin her yanındaki buhur sunaklarını paramparça etti. Sonra Yerusâlim'e döndü.

Yasa Kitabı'nın Bulunuşu

(2Kr.22:3-23:3)

⁸ Yoşiya ülkeyi ve tapınağı arındırdıktan sonra, krallığının on sekizinci yılında Asalya oğlu Şafan'ı, kent yöneticisi Maaseya'yı ve Yoahaz oğlu devlet tarihçisi Yoah'ı Tanrısı RAB'bin Tapınağı'nı onarmaya gönderdi. ⁹ Bunlar Tanrı'nın Tapınağı'na getirilen paraları götürüp Başkâhin Hilkiya'ya verdiler. Kapı nöbetçileri olan Levililer bu parayı Manaşşe ve Efrayim halkından, İsrail'in geri kalanından, bütün Yahudalılar'la Benyamınliler'den, Yerusâlim'de yaşayanlardan toplamışlardı. ¹⁰ Paraları RAB'bin Tapınağı'ndaki işlerin başında bulunan denetçilere verdiler. Onlar da tapınağı yenileme ve onarma işinde çalışan işçilere ödediler. ¹¹ Yontma taş, Yahuda krallarının yıkılmaya terk ettiği yapıların giriş ve bağlantı yerlerinin onarımı için kereste almaları için marangozlara, yapıcılara ödeme yapıldı. ¹² ¹³ Çalışanlar işi özenle yaptılar. Başlarında yönetici olarak Levililer'den şu denetçiler vardı: Merari boyundan Yahat'la Ovadya, Kehat boyundan Zekeriya'yla Meşullam. Çalgı çalmakta usta olan Levililer yük taşıyan işçilerin sorumluluğunu aldılar ve her işi yapan işçileri denetlediler. Levililer'den bazıları da yazman, görevli, kapı nöbetçisi olarak çalıştılar.

¹⁴ RAB'bin Tapınağı'na getirilen parayı çıkarırlarken, Kâhin Hilkiya Musa aracılığıyla verilmiş olan RAB'bin Yasa Kitabı'nı buldu. ¹⁵ Yazman Şafan'a, <<RAB'bin Tapınağı'nda Yasa Kitabı'nı buldum>> diyerek kitabı ona verdi. ¹⁶ Şafan kitabı krala götürerek, <<Görevlilerin kendilerine verilen her işi yapıyorlar>> diye haber verdi, ¹⁷ <<RAB'bin Tapınağı'ndaki paraları alıp denetçilerle işçilere verdiler.>> ¹⁸ Ardından, <<Kâhin Hilkiya bana bir kitap verdi>> diyerek kitabı krala okudu. ¹⁹ Kral Kutsal Yasa'daki sözleri duyunca giysilerini yırttı. ²⁰ Hilkiya'ya, Şafan oğlu Ahikam'a, Mika oğlu Avdon'a, Yazman Şafan'a ve kendi özel görevlisi Asaya'ya şöyle buyurdu: ²¹ <<Gidin, bulunan bu kitabın sözleri hakkında benim için de, İsrail ve Yahuda halkının geri kalanı için de RAB'be danışın. RAB'bin bize karşı alevlenen öfkesi büyüktür. Çünkü atalarımız RAB'bin sözüne kulak asmadılar, bu kitapta yazılanlara uymadılar.>>

²² Hilkiya ile kralın gönderdiği adamlar varıp tapındaki giysilerin nöbetçisi Hasra oğlu Tokhat oğlu Şallum'un karısı Peygamber Hulda'ya danıştılar. Hulda Yerusâlim'de, İkinci

---

Mahalle'de oturuyordu.

²³ Hulda onlara şöyle dedi: <<İsrail'in Tanrısı RAB, <Sizi bana gönderen adama şunları söyleyin> diyor: ²⁴ <Yahuda Kralı'nın önünde okunan kitapta yazılı bütün lanetleri, felaketi buraya da, burada yaşayan halkın başına da getireceğim. ²⁵ Beni terk ettikleri, elleriyle yaptıkları başka ilahlara buhur yakıp beni kızdırdıkları için buraya karşı öfkem alevlenecek ve sönmeyecek.>

²⁶ <<RAB'be danışmak için sizi gönderen Yahuda Kralı'na şöyle deyin: <İsrail'in Tanrısı RAB duyduğunuz sözlere ilişkin diyor ki: ²⁷ Madem burası ve burada yaşayanlarla ilgili sözlerimi duyunca yüreğin yumuşadı, kendini alçalttın, evet, önümde kendini alçalttın, giysilerini yırtıp huzurunda ağladın, ben de yalvarışını işittim. Böyle diyor RAB. ²⁸ Seni atalarına kavuşturacağım, esenlik içinde mezarına gömüleceksin. Buraya ve burada yaşayanlara getireceğim büyük felaketi görmeyeceksin.> >> Hilkiya ile yanındakiler bu sözleri krala iletiler.

²⁹ Kral Yoşiya haber gönderip Yahuda ve Yerusâlim'in bütün ileri gelenlerini topladı. ³⁰ Sonra Yahudalılar, Yerusâlim'de yaşayanlar, kâhinler, Levililer, büyük küçük herkesle birlikte RAB'bin Tapınağı'na çıktı. RAB'bin Tapınağı'nda bulunmuş olan Antlaşma Kitabı'nı baştan sona kadar herkesin duyacağı biçimde okudu. ³¹ Özel yerinde durarak RAB'bin yolunu izleyeceğine, buyruklarını, öğütlerini, kurallarını candan ve yürekten uygulayacağına, bu kitapta yazılı antlaşmanın koşullarını yerine getireceğine ilişkin RAB'bin huzurunda antlaşma yaptı. ³² Sonra oradaki Yerusâlim ve Benyamin halkına bu antlaşmaya bağlı kalacaklarına ilişkin ant içirtti. Yerusâlim'de yaşayanlar Tanrı'nın, atalarının Tanrısı'nın antlaşmasına bağlı kaldılar. ³³ Yoşiya İsrail topraklarından bütün iğrenç putları kaldırttı. İsrail'de kalan halkın Tanrıları RAB'be kulluk etmelerini sağladı. Kral yaşadığı sürece halk atalarının Tanrısı RAB'bin ardınca yürümekten vazgeçmedi.

Yoşiya Fısıh Bayramı'nı Kutluyor

(2Kr.23:21-23)

35Bölüm

¹ Yoşiya Yerusâlim'de RAB için Fısıh Bayramı'nı* kutladı. Birinci ayın* on dördüncü günü Fısıh* kurbanı kesildi. ² Yoşiya kâhinleri görevlerine atayarak RAB'bin Tapınağı'nda hizmet etmeleri için yüreklendirdi. ³ Bütün İsrail halkını eğiten RAB'be adanmış Levililer'e, <<Kutsal sandığı İsrail Kralı Davut oğlu Süleyman'ın yaptırdığı tapınağa koyun>> dedi, <<Bundan böyle onu omuzlarınızın üzerinde taşımayacaksınız. Şimdi Tanrınız RAB'be ve halkı İsrail'e hizmet edin. ⁴ İsrail Kralı Davut'la oğlu Süleyman'ın yazılı düzeni uyarınca, boylarınıza, bölüklerinize göre hazırlanın. ⁵ Kardeşleriniz olan halkın boylarına bağlı bölüklere yardım etmek üzere siz Levililer takımlar halinde kutsal yerde durun. ⁶ Kendinizi kutsayın ve RAB'bin Musa aracılığıyla buyurduğu gibi Fısıh kurbanlarını kesip kardeşleriniz için hazırlayın.>>

⁷ Yoşiya Fısıh kurbanını sunmaları için oradaki halka sürüsünden otuz bin kuzuyla oğlak, üç bin de sığır bağışladı. ⁸ Kralın önderleri de halka, kâhinlere ve Levililer'e gönülden bağışta bulundular. Tanrı Tapınağı'nın yöneticileri olan Hilkiya, Zekeriya, Yehiel de Fısıh kurbanı olarak kâhinlere iki bin altı yüz kuzuyla oğlak, üç yüz sığır verdiler. ⁹ Konanya, kardeşleri Şemaya ile Netanel, Levililer'in önderleri Haşavya, Yeiel ve Yozavat da Fısıh kurbanı olarak Levililer'e beş bin kuzuyla oğlak, beş yüz de sığır bağışladılar.

¹⁰ Hizmetle ilgili hazırlıklar tamamlanınca, kralın buyruğu uyarınca kâhinlerle bölüklerine göre Levililer yerlerini aldılar. ¹¹ Fısıh kurbanları kesildi. Kâhinler kendilerine verilen kan sunağın üzerine döktüler; Levililer de hayvanların derisini yüzdüler. ¹² Musa'nın kitabında yazılanlar uyarınca, RAB'be sunsunlar diye yakmalık sunular* halk boylarının bölüklerine verilmek üzere bir yana koyuldu. Sığırlara da aynısını yaptılar. ¹³ Kural uyarınca, Fısıh

kurbanlarını ateşte kızarttılar; kutsal sunuları da tencerelerde, kazanlarda, tavalarda haşlayıp çabucak halka dağıttılar. ¹⁴ Bundan sonra Levililer hem kendileri, hem de kâhinler adına hazırlık yaptılar. Çünkü Harun soyundan kâhinler akşam geç vakte kadar yakmalık sunu ve yağ sunmakla uğraşıyorlardı. Bu nedenle Levililer hem kendileri, hem de Harun soyundan gelen kâhinler için hazırlık yaptılar.

¹⁵ Asaf soyundan gelen ezgiciler Davut, Asaf, Heman ve kralın bilicisi* Yedutun'un buyruğu uyarınca yerlerinde durdular. Kapı nöbetçileri de görevlerini bırakmak zorunda kalmadı, çünkü onlar için hazırlığı kardeşleri Levililer yapmıştı. ¹⁶ Böylece o gün Kral Yoşiya'nın buyruğu doğrultusunda Fısıh Bayramı'nı kutlamak ve RAB'bin sunağı üzerinde yakmalık sunular sunmak için RAB'bin hizmetiyle ilgili bütün çalışmalar tamamlandı. ¹⁷ O gün orada bulunan İsrail halkı Fısıh Bayramı'nı kutladı. Mayasız Ekmek Bayramı'nı* da yedi gün boyunca kutladılar. ¹⁸ Peygamber Samuel'in döneminden bu yana, İsrail'de böyle bir Fısıh Bayramı kutlanmamıştı. Hiçbir İsrail*^{fj}* kralı da Yoşiya'nın, kâhinlerin, Levililer'in, bütün Yahuda halkıyla oradaki İsraililer'in ve Yeruşalim'de yaşayanların kutladığı gibi bir Fısıh Bayramı kutlamamıştı. ¹⁹ Bu Fısıh Bayramı Yoşiya'nın krallığının on sekizinci yılında kutlandı. ^{j3}35:18 <<İsrail>>, yani <<Yahuda>>.

Yoşiya'nın Ölümü

(2Kr.23:28-30)

²⁰ Yoşiya'nın tapınağı düzenlemesinden sonra, Mısır Kralı Neko savaşmak üzere Fırat kıyısındaki Karkamış'a yürüdü. Yoşiya da onunla savaşmak için yola çıktı. ²¹ Ama Neko ulaklar aracılığıyla şu haberi gönderdi: <<Benimle senin aranda bir anlaşmazlık yok, ey Yahuda Kralı! Bugün sana değil, savaş açtığım ülkeye karşı savaşmaya geldim. Tanrı ivedi davranmamı buyurdu. Benden yana olan Tanrı'dan sakın. Yoksa seni yok eder!>> ²² Ne var ki, Yoşiya onunla savaşmaktan vazgeçmediği gibi, Tanrı'nın Neko aracılığıyla söylediği sözlere de aldırış etmedi. Kılık değiştirip Megiddo Ovası'nda Neko ile savaşmak üzere yola çıktı. ²³ Okçular Kral Yoşiya'yı vurunca, kral görevlilerine, <<Beni buradan götürün, ağır yaralıyım!>> dedi. ²⁴ Görevlileri onu savaş arabasından çıkarıp kendisine ait başka bir arabaya koyarak Yeruşalim'e götürdüler. Yoşiya öldü ve atalarının mezarlığına gömüldü. Bütün Yahuda ve Yeruşalim halkı onun için yas tuttu. ²⁵ Yeremya Yoşiya için bir ağıt yazdı. Kadın, erkek bütün ozanlar bugüne dek ağıtlarında Yoşiya'yı anarlar. İsrail'de bir gelenek haline gelen bu ağıtlar Ağıtlar Kitabı'nda yazılıdır.

²⁶ Yoşiya'nın yaptığı öbür işler, RAB'bin Yasası'nda yazılanlara uygun bağlılığı, ²⁷ uygulamaları, başından sonuna dek İsrail ve Yahuda krallarının tarihinde yazılıdır.

Yehoahaz'ın Yahuda Krallığı

(2Kr.23:30-35)

36Bölüm

¹ Yahuda halkı babası Yoşiya'nın yerine oğlu Yehoahaz'ı Yeruşalim'e kral yaptı.

² Yehoahaz yirmi üç yaşında kral oldu ve Yeruşalim'de üç ay krallık yaptı. ³⁻⁴ Mısır Kralı Neko Yeruşalim'de onu tahttan indirerek ülke halkını yüz talant*^{fk}* gümüş ve bir talant*^{fl}* altın ödemekle yükümlü kıldı. Yehoahaz'ın ağabeyi Elyakim'i de Yahuda'yla Yeruşalim Kralı yaptı ve adını değiştirip Yehoyakim koydu. Sonra kardeşi Yehoahaz'ı alıp Mısır'a döndü. ^{kk}36:3-4 <<Yüz talant>>: Yaklaşık 3.45 ton. ^{ll}36:3-4 <<Bir talant>>: Yaklaşık 34.5 kg.

Yehoyakim'in Yahuda Krallığı

(2Kr.23:36-24:7)

⁵ Yehoyakim yirmi beş yaşında kral oldu ve Yeruşalim'de on bir yıl krallık yaptı. Tanrısı RAB'bin gözünde kötü olanı yaptı. ⁶ Yehoyakim'e saldıran Babil Kralı Nebukadnessar Babil'e

---

götürmek için onu tunç* zincirlerle bağladı. ⁷ RAB'bin Tapınağı'ndaki bazı eşyaları da alıp Babil'de kendi tapınağına yerleştirdi.

⁸ Yehoyakim'in yaptığı öbür işler, iğrençlikleri, onunla ilgili açığa çıkan kötülükler İsrail ve Yahuda krallarının tarihinde yazılıdır. Yerine oğlu Yehoyakin kral oldu.

Yehoyakin'in Yahuda Krallığı

(2Kr.24:8-17)

⁹ Yehoyakin on sekiz yaşında kral oldu ve Yerus alim'de  c ay on gün krallık yaptı. O da RAB'bin gözünde kötü olanı yaptı. ¹⁰ İlkbaharda Kral Nebukadnessar onu ve RAB'bin Tapınağı'ndaki bazı değerli eşyaları Babil'e getirtti. Yehoyakin'in yerine akrabası Sidkiya'yı Yahuda ve Yerus alim Kralı yaptı.

Sidkiya'nın Yahuda Krallığı

(2Kr.24:18-20; Yer.52:1-3a)

¹¹ Sidkiya yirmi bir yaşında kral oldu ve Yerus alim'de on bir yıl krallık yaptı. ¹² Tanrısı RAB'bin gözünde kötü olanı yaptı. RAB'bin sözünü bildiren Peygamber Yeremya'nın karşısında alçakgönüllü davranmadı.

Yerus alim'in Düşüşü

(2Kr.25:1-21; Yer.52:3b-27)

¹³ Sidkiya Tanrı adıyla kendisine bağlı kalacağına ant i iren Kral Nebukadnessar'a karşı ayaklandı. İsrail'in Tanrısı RAB'be dönmemek için direnerek inat etti. ¹⁴ üstelik kâhinlerin ve halkın önderleri de öteki ulusların iğrenç törelerine uyarak ihanetlerini gitgide artırdılar ve RAB'bin Yerus alim'de kutsal kıldığı tapınağını kirlettiler.

¹⁵ Atalarının Tanrısı RAB, halkına ve konutuna acıdığı için onları ulakları aracılığıyla defalarca uyardı. ¹⁶ Ama onlar Tanrı'nın ulaklarıyla alay ederek sözlerini k  msediler, peygamberlerini aşağıladılar. Sonunda RAB'bin halkına karşı öfkesi kurtuluş yolu bırakmayacak kadar alevlendi.

¹⁷ RAB Kildan* Kralı'nı onların üzerine saldırttı. Kildani ordusu gençlerini tapınakta kılıçtan geçirdi. Ne delikanlıya, ne genç kıza, ne yaşlıya, ne aksa lıya acıdı. RAB hepsini Kildan Kralı'nın eline teslim etti. ¹⁸ Kral, RAB Tanrı'nın Tapınağı'ndaki büyük k  k bütün eşyaları, tapınağın, Yahuda Kralı'nın ve önderlerinin hazinelerini Babil'e taşıttı. ¹⁹ Tanrı'nın Tapınağı'nı ateşe verdiler, Yerus alim surlarını yıkıp bütün sarayları yaktilar, değerli olan herşeeyi yok ettiler. ²⁰ Kildan Kralı kılıçtan kurtulanları Babil'e sürdü. Bunlar Pers krallığı egemen oluncaya dek onun ve oğullarının köleleri olarak yaşadılar. ²¹ Böylece RAB'bin Yeremya aracılığıyla söylediği söz yerine geldi: <<ülke tutulmayan şabat yıllarını*fm* tamamlayıncaya, yetmiş yıl doluncaya kadar ıssız kalıp dinlenecek.>> ^{36:21} <<şabat yılları>>: RAB, İsraililer'e her yedi yılda bir topraklarını bir yıl dinlendirmesini buyurdu. Halk buna uymadı (bkz. Lev.26:33-35; Yer.25:8-11).

Koreş'in Duyurusu

(Ezr.1:1-3)

²² Pers Kralı Koreş'in krallığının birinci yılında RAB, Yeremya aracılığıyla bildirdiği sözü yerine getirmek amacıyla, Pers Kralı Koreş'i harekete geçirdi. Koreş yönetimi altındaki bütün halklara şu yazılı bildiriyi duyurdu:

²³ <<Pers Kralı Koreş şoyle diyor: <Göklerin Tanrısı RAB yeryüzünün bütün krallıklarını bana verdi. Beni Yahuda'daki Yerus alim Kenti'nde kendisi için bir tapınak yapmakla görevlendirdi. Aranızda O'nun halkından kim varsa oraya gitsin. Tanrısı RAB onunla olsun!>>
>>